

Joululehti Tervakset
2009

Seuran sukukokous Vaalassa 25.7.2009
aloitettiin tutustumisella Lamminahon museoalueeseen

Kokousväkeä Lamminahon pihapiirissä

Tervakset
joululehti 2009

Sukuseura Tervo-Tervonen ry
perustettu v. 1984 Paltamossa

<http://suvut.genealogia.fi/tervotervonen/>

Taittäjat: Kirsti ja Timo Tervo

Painopaikka
Julkaisuapu Oy Delta Helsinki

Kannen kuva
Espoonlahden kirkon jouluseimi
kuvannut Mikko Tervonen

Tässä numerossa

Hyvä sukuseuran jäsen	3
Perhepalsta	4
Tukkumyyjästä hotellihengittäreksi	5
Monitaitoinen Raimo Tervo Sotkamosta	7
Kohtalokas sorsastusreissu	9
Alappi	11
Opin tiellä	
*Seikkailu Petroskoissa	13
*Maailman suurin saari	16
*Elina Sillanmäki, stipendinsaaaja	17
Ilmastonmuutoksen sukupuolivaikutukset ..	18
Huikea matka/tietokirja	20
Rakkaudesta Ambomaahan	21
Eläinkunnan ihmeellisyys	23
Kun tulin sukuun	24
Muistoja isästani J. P. Tervosta	25
Lomamatka Lofoteille	27

Sukuseuran hallitus

Tervonen Mikko, esimies
Aallonhuippu 10 E 40
02320 Espoo
p. 040 588 5411
mikko.tervonen@fonet.fi

Haukkamaa Kristiina, sihteeri
Konintie 135, 91100 Ii
p. 050 525 2457
kristiina.haukkamaa@oulu.fi

Määttä Irma
Rinnepolku 3, 88300 Paltamo
p. (08) 872173

Tervo Olavi
Kuumantie 26, 87200 Kajaani
p. 0500 225 406
olavi@tervo.net

Leinonen Kaija
Kuumantie 76 C
87200 Kajaani
p. 050 4021775
kaija.leinonen@kajaani.net

Mäkinen Seppo, varaesimies
Nurminientie 5
93600 Kuusamo
p. (08) 851 1455, 044 3601 077
seppom936@gmail.com

Timonen Marja-Leena
Mäystintie 9, 90230 Oulu
p. (08) 338 974, 044 550 4801
marja-leena.timonen@manty koti.fi

Tervo Juha
Kumpukiventie 1
90240 Oulu
p. (08) 557 4170, 050 3827961
juha.tervo@oikeus.fi

Tervo Timo
Rastaantie 44, 70340 Kuopio
p. (017) 2614 286
timou.tervo@elisanet.fi

Toimihenkilöt

Tervonen Helena
rahastonhoitaja
Nuottakunnantie 3 D 21
02230 Espoo
p. (09) 88 11 430
helena.tervonen@iki.fi

Tervo Kirsti
Tervakset-lehden toimittaja
Rastaantie 44, 70340 Kuopio
p. 040 536 0024
kirsti.tervo@elisanet.fi

Tervonen Eero
Kotisivut ja tekninen tuki
Nuottakunnantie 3 D 21
02230 Espoo
p. (09) 88 11 430
eero.tervonen@gmail.com

Hyvä sukuseuran jäsen!

Neljännesvuosisata on kulunut seuramme perustamisesta. Sukuseura Tervo-Tervonen ry. on siis hyvässä nuoren aikuisen iässä. Mitä näihin kuluneisiin vuosiin sisältyy?

Ensimmäinen vuosikymmen on ollut nopean kasvun ja yhteyden rakentamisen aikaa. Siihen sisältyi sääntöjen muotoileminen, toiminnan suuntaviirojen määrittely, Tervakset-lehden käynnistäminen, seuran näkyvien tunnusten muotoilu, hyvä talkoohenki ja suvun laajuuden hahmottaminen aineiston keruun myötä. Sukukokouksiin osallistui vuosittain runsaat sata sukuun kuuluvaa. Alusta lähtien sukukokouksia on pidetty tietoisesti eri puolilla Suomea. Tällä tavoin on haluttu huomioida maan eri osissa asuvia sukuun kuuluvia.

Toinen vuosikymmen alkoi suururakalla. Silloinen seuran sihteeri ja puuhämies, setäni Kalevi Tervonen otti vastuulle mittavan hankkeen ensimmäisen sukukirjan aineiston kokoamisesta. Jaalangan Tervoset – kirja julkaistiin vuonna 1998. Siinä on 1382 perhetaulua, filosofian tohtori Jorma Keräsen artikkeli ”Tervoset Kainuun asuttajina”, seuran jäsenten kirjoituksia sekä valokuvia. Kirjaa on myyty hyvin, tällä hetkellä sitä on varastossa runsaat 100 kpl.

Toisella vuosikymmenellä myyntiin tarkoitettujen tuotteiden valikoima lisääntyi. Säräisniemen kokouksessa kuluneena kesänä myynnissä oli sukukirjaa, pöytäviiriä, lippiksiä, T-paitoja, adresseja sekä kuivamustekyniä. Uutena tuotteena olemme saamassa valikoimaan valkoisen kangaskassin, johon on painettu seuran logo.

Kalevi Tervonen kirjoitti Jaalangan Tervoset –kirjan ”esipuheessa”: ”Tervosten sukua esiintyy 1600-luvulla myös Kainuun muissa kylissä. Eräät näistä suvuista ja niistä polveutuvat sukuhaarat ovat jääneet kirjasta pois, koska ei ole ollut selvää näyttöä siitä, voisivatko ne polveutua Jaalangan Tervosista. Tällainen laaja sukuhaara on Sotkamons Tervot. Alasotkamons ja Yläsotkamons kylissä Tervoja asui 1600-luvun loppupuolelta lähtien. Nämä Tervo-suvut jäivät tästä kirjasta pois”.

Sotkamons Tervoja koskevan aineiston kokoaminen onkin ollut seuran kolmannen vuosikymmenen merkittävimpiä tehtäviä. Anna ja Olavi Tervo Kajaanista ovat vaivojaan säästämättä antautuneet tähän laajaan ja kauaskantoiseen hankkeeseen. Sukutauluja koskeva osuus on jo valmiina. Muuta aineistoa, artikkeleita, kuvia ja jäsenten kirjoituksia kerätään parhaillaan. Alustavan aikataulun mukaan vuoden kuluttua 2010 Tervaksissa olisi tieto kirjan hinnasta sekä sitovia ennakkotilauksia koskeva ilmoitus. Kirja painettaisiin vuoden 2011 alkupuolella ja julkistettaisiin virallisesti sukukokouksessa Sotkamossa.

Vuoden 2010 sukukokous pidetään Kainuun Opistolla 7.- 8. Päivämäärää jouduttiin hallituksen yhteisellä sopimuksella muuttamaan tilahankaluuksien takia sukukokouksessa aikaisemmin sovitusta. Näin ensi vuoden kokous osuu seuramme ensimmäisen hallituksen suosituksen mukaisesti elokuun ensimmäiseen viikonvaihteeseen.

Haluan kiittää Kirsti Tervoa, Helena ja Eero Tervosta sekä kaikkia hallituksen jäseniä erinomaisen hyvästä yhteistyöstä seuran hyväksi!

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta 2010!

Mikko Tervonen
sukuseuran esimies

Perhepalsta

Onnittelemme pyöreitä vuosia täyttäneitä

90 vuotta

Sointu Huhtala, Oulu
Aino Huovinen, Kajaani
Aune Repo, Joensuu
Lyyli Riipinen, Oulu

70 vuotta

Kalevi Rytönen, Tuusula
Olavi Tervo, Kajaani
Elsa Tervo, Helsinki
Saara Lehtonen, Oulu

80 vuotta

Elvi Räisänen, Kajaani
Olga Väisänen, Kajaani
Irja Ilvonen, Rasivaara
Hilkka Pussinen, Linnantauus
Sirja Sulku, Mäntyharju
Jenni Tervonen, Kuosku
Hilkka Kinnunen, Kajaani
Olavi Tervonen, Vantaa
Pentti Kaasila, Ruotsi

60 vuotta

Aulikki Tervonen, Kajaani
Antti Tervonen, Kajaani
Kaisu Pekkala, Tapiolampi
Sinikka Lukander, Rusutjärvi
Elli Laajala, Rovaniemi
Aino Kukkonen, Varkaus

Syntyneitä

Leevi Johannes Nordman kastettiin 12.7.2009 Kuopiossa. Vanhemmat: Maaria (o.s. Tervo) ja Henrikki Nordman. Nuoren perheen oikealla puolella Jari Nordman ja Timo Tervo, vasemmalla puolella Kristiina Nordman ja Kirsti Tervo. Leevin kastoi Jari Nordman.

Uudet jäsenet 2009

Lea Jylhä	Helsinki
Sirpa Huttunen	Hollola
Veli-Matti Tervo	Oulu
Esa Oja	Vuolijoki
Marja Lappalainen	Helsinki
Ritva Oikarinen	Hyrnsalmi
Suoma Korhonen	Lahti
Ari Tervonen	Helsinki
Anja Toivanen	Kajaani
Marko Tervonen	Jeesiö
Anu Määttä	Oulu

Poismukuneet 2009

Hilda Tervonen	Kestilä
Ida Posti	Kemi
Aili Majava	Muurola
Sakari Tervo	Lahti

Seuraava sukukokous 7. - 8.8.2010

Paltamossa Mieslahden opistolla

Tervetuloa!

Tukkumyyjästä hotellihengettäreksi

Teksti ja kuvat: Mikko Tervonen

Eva Tervonen – ensimmäisen puheenjohtajamme Esa Tervosen tytär - työskenteli kymmenisen vuotta teollisuustukkumyyjänä Elfingillä Vantaalla. Mielessä kypsyi ajatus jostain ihan muusta. Eva kaipasi elämänmuutosta, mutta ei tarkkaan osannut määritellä itsekään, mitä se olisi.

Kun hän näki viitisen vuotta sitten Helsingin Sanomissa myynti-ilmoituksen Joutsassa sijaitsevasta kiinteistöstä, se iski suoraan sydämeen. Tuo on varmaankin minun!

Myyjänä oli Elli Vanhatalo, tarmokas pitkän linjan yrittäjä, jolla oli kiinteistössä leipomo, ravintola, kahvila, hotelli sekä vuokrattavia asuinhuoneistoja ja liiketiloja. Elli oli ollut parhaimmillaan Joutsan suurin veronmaksaja, työntekijöitä oli ollut enimmillään parikymmentä. Ellin mies Aatto oli toiminut yhtenä yrityksen työntekijöistä – siitä majoitusliikkeen nimi ”Hotelli Aatto ja Elli”.

Eva hotellin ulko-oven edessä

Kaupan jälkeen Eva jatkoi toimintaa monipuolisesti, ravintolatilat hän antoi vuokralle, samoin asuin- ja liikehuoneistot. Kahvila ja hotellitoiminta jäivät Evan itsensä vastuulle. Leipomo lakkautettiin.

Eva on tosi monitoiminainen, hänellä on vain yksi vakituinen työntekijä ja kaksi tuntityöntekijää. Pääosan tehtävistä Eva hoitaa itse. Kun hotelliin pääsee 24 tuntia vuorokaudessa, se merkitsee

Eva kahvilan tiskin takana

kännykän aukipitämistä koko ajan ja tarpeen mukaan myös yöllä vieraiden vastaanottamista. Eva totesikin naurahtaen, että summeri ei enää soi, mutta kännykkä kyllä! Ulko-ovella on hänen kännykkänsä numero, johon asiakas voi yöllä soittaa.

Hotellissa on yhdeksän huonetta, jotka kaikki ovat erilaisia, persoonallisia. Enimmillään tiloihin voidaan majoittaa 30 henkilöä.

Lokakuu ja maaliskuu ovat olleet sesonkiaikoja, pääosa asiakkaista on työnsä puolesta Joutsassa viipyviä. Toisen ryhmän muodostavat perhejuhliin

Eva ja kahvila-asiakkaita

tulevat sukulaiset tai lähiomaistensa luona säännöllisesti käyvät omaiset.

Eva pitää erittäin tärkeänä asiakaspalvelussa joustavuutta ja saatavuutta, niinpä Eva on kattanut myöhäisimmän aamiaisen iltapäivällä klo 15!

Työläimpänä puolena Eva pitää asioiden aika-auluttamista, monien eri juttujen sovittamista riittävän hyvin yhteen. Myös työnantajan monet vastuut ja velvollisuudet, lainsäädännön tarkkuus ja monimutkaisuus teettävät paljon työtä.

Antoisimpana puolena Eva pitää tässä yrittämisessä kokonaisuutta, ihmisten kohtaamista ja halua asiakaspalveluun. ”Tää on mun juttu”, totesi Eva. Kun Eva tekee kaikki tarjottavat ruisleipää lukuun ottamatta itse, touhua kyllä riittää. ”Tämä on sellainen elämäntapa, samaan tapaan kuin karjatilallisilla. Tässä on oma vapaus, mutta samalla on si-

dottu käsistä ja jaloista”, tuumasi Eva rauhallisesti, kun kysyin hyviä ja huonoja puolia.

Oman loman pitäminen merkitsee Evalle syksyisin pidettäviä pitkiä viikonloppuja. Varsinaiseen viikkojen lomaan ei hotelliyritys anna mahdollisuutta.

”Yrittäminen kannattaa, mutta sen ymmärtää vasta sitten, kun sitä tekee”, oli Evan selkeä yhteenveto.♦

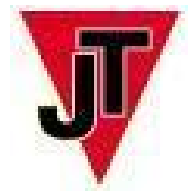

Lepohetki kahvilan edustalla

Kuljetusliike J. Tervonen

Timperintie 22
87400 Kajaani

www.muutot.kajaani.net

Muutto- ja tilauskuljetukset jo vuodesta 1967 koko Suomen alueella

PARTURI-KAMPAAMO
ANNE TERVO

Brahenkatu 2
88700 Kajaani
Puh. (08) 6130370

Vastaus löytyi

Viime numerossa kysyimme, kuka oli **Matti Tervo** Sotkamon Tipasojalta ja oliko mm. metsästysaiheista kirjoittanut **W. M. Tervo** sama henkilö.

Anna ja Olavi Tervo löysivät vastauksen. Itseoppinut kynäniekka ja kansanrunoilija on Tipasojan Lontassa kasvanut Matti Pentinpoika Tervo, s. 30.4.1870 .

W. M. Tervo, Werner Mikael Laurinpoika Tervo, s. 4.10.1868, on toiminut vanhempana maanmittausinsinöörinä Sotkamossa. Hänen kädenjälkensä näkyy monin paikoin Sotkamon historiassa.

**Lämmin kiitos kaikille toimitustyössä
avustaneille ja juttujen lähettäjiille**

Monitaitoinen Raimo Tervo Sotkamosta

Teksti: Kirsti Tervo

Kuvat: Timo Tervo ja Internet

Valokuvassa noin kymmenvuotias poika ohjaa toista poikaa omatekoisen auton ajossa. Kovin on vaikeaa ajaa kuoppaisella pihamaalla, mutta luova lapsi keksii kyllä ratkaisun. Isän lähdettyä töilleen poika muistaa, että tallissa on rekiraudat.

"Savuton", vuosimalli 1954

Niistä poika valmistaa jouset autoonsa, ja niin ollaan jo matkalla isompien autojen keinuntaan. Isä vain taisi olla vielä rautojensa perään eikä päättä silitetty. Autot kiinnostivat, ja kun koululaisen yksi mieliaineista oli historia, reitti oli aika selvä: museoautojen aika oli tuleva.

Tausta ja työ

Valokuvan autonrakentajapoika on Raimo Tervo, joka syntyi reilut 60 vuotta sitten Sotkamon Timpasojan Niskavaaran talossa Matti ja Reeta Tervon perheen 10. lapsena. Matti-isä oli lunastanut tilan v. 1925, rakensi uutta ja raivasi peltoa. Työt pelloilla ja metsissä tulivat Raimolle jo nuorena tutuiksi, ja niistä oli apua niissäkin rauta- ja maatalousalan sekä myöhemmin kodinkoneiden ja sähköalan tarvikkeiden myyntitöissä, joita hän liikealan koulutuksen saatuaan teki 30 vuoden ajan.

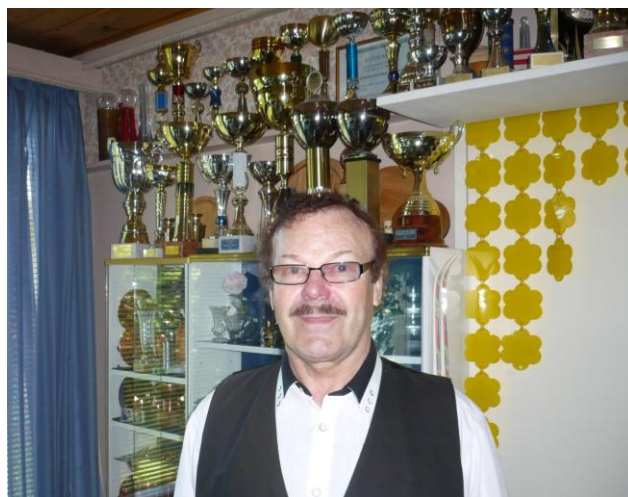
Suuren perheen jäsenyys on auttanut sellaiseen sosiaalisuuteen, että Raimo Tervosta on tullut toisten puolesta toimija. Hän on ollut monissa eri tehtävissä edunvalvojana Sotkamon Liikeväki ry:ssä sekä myöhemmin Palvelualojen ammattiliitossa 2000-luvun vaihteessa ja nähnyt siis hyvin liikeisesti liikeväen työelämää uransa alusta alkaen.

Raimo Tervo on ohjannut myös vaikeasti työllistyviä nuoria työelämään pääsyssä Mestari-kisälli-projektissa. Myös kehitysvammaiset ovat saaneet Raimolta tukea.

Harrastukset

Lapsesta asti vahva lauluharrastus on kestänyt. Raimo Tervo on laulanut ykköstenoria 90-luvun alusta asti Sotkamon mieslaulajissa. Solistitehtäviä ja yksinlaulutilaisuuksia on riittänyt - kevyen musiikin puolella vuonna 2003 Lavatähti ja Media-tähti-kilpailussa Raimo eteni semifinaaliin saakka. Tämän vuoden tammikuussa pidetyssä Tähti-artisti-laulukilpailussa Raimo pääsi neljän karsinnan kautta 800 laulajan joukosta finaaliin.

Parikymmentä vuotta Raimo Tervo osallistui aktiivisesti sekä talvi- että kesälajiturheiluun. Poikaalit kertovat 10-ottelujen pronseista sekä useis-

ta Kainuun piirin veteraanisarjojen mestaruuksista. Tuttuja ovat jokavuotiset maakuntaviestit, piirin mestaruushiihdot, Oulun tervahiihdot sekä Finlandia-hiihdot.

Näkyvin Raimo Tervon harrastuksista on museoautot. Museoajoneuvo on katsastustoimipaikan valtakunnallisen rekisteröidyn museoajoneuvojärjestön lausunnon perusteella museoajoneuvoksi hyväksymä ajoneuvo, jonka valmistusvuoden päättymisestä on kulunut vähintään 30 vuotta ja joka on säilytetty alkuperäistä vastaavas-

sa kunnossa tai entistetty asianmukaisesti.

Raimo Tervo on ollut aktiivinen Kainuun Mobilistien jäsen heti seuran perustamisesta lähtien v. 1980. Hän toimi aktiivisena puheenjohtajana yli kymmenen vuoden ajan, ja viime vuosina hänen työpanoksensa on välittynyt vanhojen autojen harrastajille hallituksen jäsenyyden kautta.

Ennen autoja oli kuitenkin mopo, mopedi. Se oli Jupiter Sport 1965 ja se tuli Raimon autotalliin pahvilaatikossa. Raimon käsissä siitä tuli mopo. Seuraavaksi tuli Jawa-skootteri, joka on museokisterissä. Skootterin jälkeen tuli moottoripyörä

Jawa, 350-kuutioinen, joka on rakennettu osista.

Näinä aikoina Raimon osoitteeksi olisi voinut merkitä autotallin – niin tiukkaan siellä aika meni, Raimo muistelee.

Raimo Tervon erityiskohteina ovat olleet jenkki-autot, mutta hänen käsiensä kautta on kulkenut myös muita merkkejä – viimeksi on museokatsastettu Volvo 144 de Luxe, vuosimalli 1971.

Ensimmäinen auto oli Plymouth Fury 1 vuosimallia 1966. Raimo korjasi autoa niin pitkälle kuin itse pystyi, sitten vei ammattimiehelle. Kosmeettinen puoli on kaikki Raimon luomaa. Toinen Rai-

mon entisöimä auto oli Chevrolet Bel Air vm 1960 ja kolmas jenkki-auto Buick Super Sedanet vm 48. Se on museokatsastettu ja oli aikoinaan näyttelyvoittaja. Neljäs jenkki-auto oli Buick Super vm 49.

Buick Super 4D DynaFlow, vm. 1949
Museokatsastettu, 2-värinen, V-8, 5,7 l, 115 HV, 145 km/h, 1900 kg, 5,46 m pitkä, 2,03 m leveä

Kotipihalla Sotkamossa on Cadillac, jonka perävalojen siipimalli on jenkki-autojen korkein. Se kertoo 50- ja 60-lukujen avaruusrakettiaiheesta. (kuva alempana) Jonkun hääparin ylimääräinen onni on ollut saada Raimolta kyyti tässä autossa ja kuulla vielä kirkon parvelta auton kuljettajan laulama häälaulu!

Raimo Tervo asuu Sotkamossa rakentamassaan omakotitalossa Pirkko-vaimonsa kanssa. Perheen lapset, Timo ja Katja, ovat löytäneet omat ammatinsa ja työnsä Sotkamon ulkopuolelta. Työtä ja harrastusta museoautojen ja laulun parissa riittää.♦

Raimon entisöimien autojen ja pyörien kavalkadia voi katsoa nettisivuilta

<http://www.kainuunmobilistit.fi/Raimo-Tervo,-Sotkamo.php>

Cadillac De Ville Sixty Two 4D HT, vm 1959, museokatsastettu v. 1987, väri: persianhiekkä, paino 2200 kg, moott. 6,4 l, 325 HV, V8, pituus: 5,71 m, leveys: 2.03 m, rek 6:lle, huippunopeus: 195 km/h

Kohtalokas sorsastusreissu

Teksti: Paavo Tervonen, Kajaani

Kuvat: Mikko Tervonen

Elettiin vuotta 1956. Tuolloin sorsastus alkoi puolen yön aikaan eikä keskellä päivää, kuten nyt. Olin käynyt jo aamuyöllä ensimmäisen reissun, mutta silloin ei saatu mitään.

Meillä oli navetan tiilien teko ja sitten puolenpäivän jälkeen, kun tiililaatikot oli saatu täyteen, lähdin veljeni Ossin kanssa laskemaan verkkoja ja samalla tietysti sorsastamaan. Se verkkojen lasku ei ehkä ollutkaan niin mieluista kuin sorsastus. Verkkojen laskun aikaan alkoi sataa hirveästi, mutta sade laantui ja siirryimme vähitellen sorsastamaan.

Kaksipiippuinen haulikko oli koko ajan ollut veneessä laitaa vasta pystyssä piiput ylöspäin.

Näimme siipirikkosorsan, ja minä asetuin keulateljolle seisomaan ja Ossi sousti alahangalta oikein lujaa aina pätjän sinä aikana, kun sorsa oli sukelluksissa. Näin tehtiin monta kertaa, ja lopulta sorsa tuli pintaan niin läheltä, että ampu poksautin vasemman piipun panoksen sorsaa kohti.

Samassa tuntui kuin vasempaan kämmeneen, peukalon juureen, olisi pistetty neulalla. En siinä hetkessä kiinnittänyt siihen sen enempää huomioita, mutta sitten rupesin ihmettelemään, kun veden tyyneen pintaan sorsan kohdalle ei rapissutkaan hauleja.

Seuraavaksi havahduin siihen, että vasemman käden asetta pitävät sormet menivätkin kummallisesti piipun reunasta sisään. Sitten tajusin katsoa vasenta kämmentäni ja säikähdin, että on tainnut peukalokin lähteä – peukalon juuressa oli iso monttu – mutta peukalo oli kuitenkin vielä paikallaan. Patruuna oli räjähtänyt piipussa jostain syystä niin, että haulit eivät lähteneetkään piipusta eteenpäin, vaan koko panos oli paineella rikkonut patruunapesän vasemman reunan ja haulit olivat tunkeutuneet rikkoutuneesta kohdasta peukalon juureen kämmeneen. Verta ei paljon ensin tullut –

Kaksipiippuisen haulikon vasemmanpuoleisen piipun patruunapesä räjähti kokonaan auki.

verenvuoto alkoi myöhemmin.

Siitä tuli äkkilähtö kotia kohti. Ossi varmasti sousti niin lujaa kuin pystyi. Päätimme ylittää yhden kapean niemen – Revonniemen Alilan ojan kautta, sillä se lyhensi kotimatkaa tuntuvasti. Ojassa oli vettä, mutta tällä kertaa vesi oli niin matalalla, että Ossi joutui kiskomaan veneen yksin liejuisen ojan kautta. Jostain ihmeestä Ossi sai voimat, jolla pystyi sen tekemään, minusta ei ollut veneen vetäjäksi.

Kotirantaan päästiin vauhdilla. Siellä huomasin, että haulikon toisessa piipussa oli vielä panos, mutta haulikkopa ei enää taipunutkaan ja panos jäi piippuun. Joku sai sen sitten myöhemmin otettua pois.

Kotona isäukko ei ollut oikein hyvillä mielin, vaan moitiskeli koko sorsastusreissua, kun olisi ollut se tiilenteko.

Tietysti piti lähteä lääkäriin. Parahiksi naapuriin oli juuri taksi tuonut kyytiläistä ja taksimiehelle oli tarjottu lämpimänä ollutta saunaa. Minä jäin odottamaan vasen koura pyyheliinaan käärittynä, kunnes taksimies olisi kylpenyt. Kyllä hän saunasta tultuaan siunusteli, että olisi hänet voinut sieltä saunasta tulla hakemaan.

Paltamossa sattui silloin olemaan joku nuori naislääkäri sijaisena. Hän avasi pyyheliinan, johon käsi oli käärittynä ja samalla huudahti: ”Voi hyvänen

aika, eihän tälle voi tehdä mitään, pitää mennä Kajaaniin”. Hän kääri kämmenen samaan pyyheliinaan ja lähetti samalla taksilla eteenpäin. Kun kysyin maksua, hän ei ottanut mitään – taisi olla vähän hätääntynyt hänkin.

Kajaanissa kämmentä ommeltiin ja kuvattiin moneen, moneen kertaan. Lopulta sanoin hoitajille, että varmaan sille taksikuskille pitäisi mennä sanomaan, että tässä menee arveltua pidempään. Hoitajat vastasivat, että hänet on lähetetty jo monta tuntia sitten takaisin.

Sitten jäinkin sairaalaan viikoksi, ja käsi asetettiin tiettyyn asentoon. Minulle sanottiin, että ampumahaava on erittäin hankala hoidettava ja hyvin helposti tulehtuva. Haavahan olikin hyvin epämääräinen ja rosoinen, ei suinkaan samanlainen kuin veitsen tai puukon viilto.

Sitten oli puolentoista kuukauden päästä armeijaan lähtö 15.10.1956. Viikkoa ennen lähtöä minin Kajaaniin loppunäyttöön, ja lääkäri olisi kovasti suostutellut, että jättäisin armeijaan menon hiukan myöhemmäksi, koska kämmen oli vielä tosi paljon turvoksissa. En antanut kuitenkaan periksi. Niinpä hän kirjoitti oman lausunnon ja pyysi menemään heti armeijan lääkärin vastaanotolle

paperin kanssa. Tein työtä käskettyä. Lääkäri ei edes lukenut paperia, hän pyöräytti vähän peukaloa ja totesi, että palvelukseen vain.

Viikon päästä oli virallinen tulotarkastus ja siinä lääkäri syventyi tarkemmin paperiin ja sen perusteella antoi muutamaksi viikoksi vapaata aseensa käsittelystä.

Siitä peukalo sitten vähitellen kuntoutui ja parani, vaikkakin oli koko armeijan ajan arka ja kipeä. Alkuvuosina se vähän muljahteli, mutta sittemmin on toiminut normaalilla tavalla.

Armeijan aseoppa sanoi, että todennäköisesti panos laukesi piipun sivulle siksi, että piipussa oli sateen jäljeltä vettä, joka esti haulien lähdön normaalilla tavalla piipusta eteenpäin. Isäukko arveli taas syyksi sitä, että panos oli itse tehty ja patruunan sulkemiseen oli käytetty vähän steariinia.

Sorsastus loppui siihen, kymmenisen vuotta myöhemmin kävin ensimmäisen kerran sen jälkeksen metsällä, pari kertaa olen käynyt sorsastamassa, mutta into siihen ei ole palannut enää.♦

Sorsanmetsästäjät Ossi (vas.) ja Paavo Tervonen Oulujärven rannalla Säräisniemen sukukokouksessa 25.7.09.

Alappi

Teksti ja kuva: Väinö Tervo, Vaajakoski

Sotkamojärven rannalla oli Koiviston niemellä pieni pirtin, porstuan ja kesken jääneen kamarin muodostanut torppa. Torppaan muutti Kiimasjärven Salonsaaresta Renne Tervo (10.8.1844 - 25.2.1929) vaimonsa Anna Stinan (o.s. Tervo 4.4.1841 - 4.12.1903) kuoltua. Avioliitosta oli viisi lasta, joista kaksi kuoli jo hyvin nuorina.

Renne haamiloitui uudelleen avioon 61-vuotiaana lähes 33 vuotta nuoremman Selma Lyydin (o.s. Siira 9.7.1877 - 29.10.1944) kanssa. Lyydi oli nuorempi kuin Rennen ensimmäisen avioliiton kaksi vanhinta lasta. Tästä avioliitosta syntyi kuusi lasta, heistä vanhin oli Albin (9.1.1906 - 2.12.1980).

Isä-Renne oli ammatiltaan nahkojen muokkaaja. Hän konkoili pappilassa ja Kansalassa pieniä hanttihommia kuten jyvästön mittamiehen tehtäviä. Koiviston torppa tarjosi asukkailleen oikeastaan vain yösijan, yhdestä lehmästä ei paljon maitoa herunut. Ympärillä oli onneksi antoisat marjamaat ja kalavedet.

Albin tunnettiin nimellä Alappi. Veljensä Kustin (kirjoittajan isä) kertoman mukaan, kun Alappi oli syntynyt, "oli siellä juholankyläläisijä emäntijä ollu käömässä varpaessa, nin se äeti oli siinä siunnaellu, että voe hyvä isä siunatkoon, mikä täs-tä tulloo tästä hommasta, kun hän on kolomenkymmenen ja ukko yli kuuvenkymmenen, ja niitä suattaa tulla vielä montahi. Renne vaan oli tuumannu, että mitä tuossa hohhoelloo, kyllä sitä mualiman läpi männöö. Ja sitten sen jäläkkeen vielä viisi teki".

Koulunkäynti oli satunnaista, niin kuin kulukuukon juustonsyönti. Luku- ja kirjoitustaito tuli kuitenkin hankittua. Näiden ihmisten taimien oli mentävä maailmalle varhain. Juholankylän taloista sai leivänkannikan ruinaamallakin, mutta työ taloissa renkipoikina turvasi varmemman elannon.

Asepalveluksesta Alappi oli vapautettu. Alappi

oli luonteeltaan arka. Hänen saattaisi sanoa olleen erakko, ihmisarka, mikä voisi olla yksi syy palveluksesta vapauttamiseen. 1920 - 30-luvuilla oli pahatekoisten kainuulaisten nuorten miesten fyysinen kunto heikko ja pituuskasvu vähäinen, joten perusteita Alapinkin vapauttamiselle löytyy (Alappi 59,5 kg, 150 cm). Kutsunnoissa merkittävä osa heiveröisistä nuorista miehistä hylättiin palveluksesta heikon fyysisen kunnon perusteella.

Alappi eleli yksikseen, hän ei koskaan perustanut perhettä eikä hänellä ollut omaa asuntoa. Renkinä hän asui isäntäperheiden tiloissa. Varhaisimpina itsenäistymisensä vuosina Alappi jalkapitokassa kulki purouitoissa eri puolilla Sotkamon pitäjää. Elämä vakiintui metsäkämpille, parhaimmassa tapauksessa Sumsa-nimisen kyläkunnan reuna-alueiden taloihin vuokralaiseksi. Vuokralaisuus, kortteerilaisuus, lienee ollut sitä, että vuokralainen asui talonväen kanssa samoissa tiloissa; hän nukkui pirtissä ja söi perheen kanssa perheen tarjoamaa ruokaa, toimitteli joitain askareita talossa vapaa-aikanaan ja kaitsi tarvittaessa perheen lapsia.

Alappia muistelivat kaihoillen hänen sisarusensa, vähin tavoittelivatkin kylältä metsiin vetäytyntä vanhinta veljeään - tutustellakseen nyt aikuisina. Alappi pidättäytyi omiin ympyröihinsä.

Kirkolla hän pistäysi päiväselteään toimittelemassa niukat asiansa; tuli aamusella Lunkassa (kajaanilainen autoliike Blomqvist) ja palasi kortteerilleen jo paluukyydissä iltapäivällä. Hänellä oli useimmiten kiire - yöksi veljiensä luokse kirkolle ei jäänyt koskaan. Tukka hapsotteli vähän joka suuntaan. Parta sängellä hän puhua pälätti omia aivoituksiaan, meitä penskoja se vähän huvitti. Toisaalta ihailimme hänen taidokkaasti höystettyjä puheitaan, puheita niin, että sätkä suupielessä oli puheensa kestäessäkin. Työmiestä kai tupakkansa lie ollut; puheen rytmissä tupakka vain viipahteli, mikä katsojaa jännitti; pysykö tupakka huulessa vai putoaako.

Puheen selkeyttä ei tapa lisännyt, päinvastoin, joten piti kuunnella tarkkaan, jos mieli päästä sanomisen sisällöstä selville. Suoritus oli taitava - no olihan sitä ollut aikaa harjoitella. Tuskin havaittava puhevika olisi nykykoulussa entraantunut puheterapeutilla - pirkele ollen. Alappi otti kantaa maailman menoon, arveli, että kohta kait ne helikopterilla nostaavat vaen puut metästä pois. Pannoovat vaen köyvven latvaan ja vievät lanssille.

Kirkolla veljensä mökillä piammiten pistäytyessään Alappi vaihtoi muutaman sanan meidän keskenkasvuistenkin kanssa. Hänestä henki hyvätahitoisuus, viirusilmillään havaintoja tehden ja nauraa kihertäen Alappi oli ilmeisen tyytyväinen veljensä sikiävyyteen, hän hyväksyi meidät, veljensä mukulat. Katsasteli kai vertaillen meitä, mielessään oman lapsuutensa kodin, Koiviston riehakas sisaruslauma ja kaikki siellä koetut kolttoiset.

Vaikka omat ketineemmekään eivät kaksisia olleet, tajusimme toki pihkaisen lyyssin, pussihousut, lippalakin, pari numeroa liian suuret kumiteräsaappaat ja kauhtuneen repun kuuluvaksi jollakin tavoin menneen ajan vaateparreksi maalikylässä. Pilkkaa emme sätkäleukaisesta sedästämmehä tehneet, vain oudoksuen säälimme miehen valintaa erakoitua, nykytellä jalkapatikassa päätieltä kauas kortteeriinsa. Nurkumaton tyytyminen osaansa, pylkkerömäinen filosofoiminen maailman kummallisuuksia ja tahraantumaton paikallinen murre

olivat Alapin olemuksen elementtejä.

Alapin työhistoria raukeni yhtä aikaa käsin tehdyn metsätyön kanssa. Koneet ja vanhuus ajoivat hänet pois takametsien palstoilta. Vasta nyt hän sai ensimmäisen pienen asunnon, minkä senkin hän jakoi toisen kaltaisensa kanssa.

Alappi oli kiusaantunut tullessaan huomion kohteeksi. Veljensä Heimon vaimo Helga kertoi vienneensä Sotkamon kirkonkylän vanhusten talolle kukkia sairastuneelle Alapille. Helga kertoi Alapin sanoneen, että ihan turhaan niitä on minulle ostettu. Vaatimattomuus oli Alapin luonteelle leimallista. Kai hän metsätyössäänkin valitsi työkohteeseen palstat korvilta, joilla sai tehdä työnsä itseeseen. Omilla tuloillaan hän itsensä elätti. Alapin rahoja ne olivat, joilla hautauskulut maksettiin. Perintöjä hän jätti taskukellon ja vesurin. Viimeisen sijansa hän sai luonteelleen ominaisesti Sotkamon hautausmaan periltä, metsän reunasta. Ei Alappi seuraa kaivannut eläessä, mutta Heimo, nuorin veljeksistä, vuorollaan kuolemaa odotellessaan ilahtui: "Sinnekö minä pääsen Sotkamoon Alapin viereen!"

Alapin vaivarikas elämys oli omalaatuisensa. Hän oli pian unohtuvan sukupolven uuras edustaja. Metsätöidensä jälki kasvaa umpeen tekijänsä unohtaen.♦

Vuosikokouksessa 2009 päätettyä

- * Erovuorossa olleet hallituksen jäsenet Marja-Leena Timonen, Irma Määttä ja Olavi Tervo valittiin uudelleen seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi
- * Varsinaisina tilintarkastajina jatkavat Antti Helki ja Pirkko Chydenius; myös varatilintarkastajat Hannu Partanen ja Lauri Tervonen jatkavat edelleen

Opin tiellä Venäjällä, Italiassa, Japanissa

Seikkailu Karjalan tasavallan pääkaupungissa—Petroskoi suomalaisin silmin

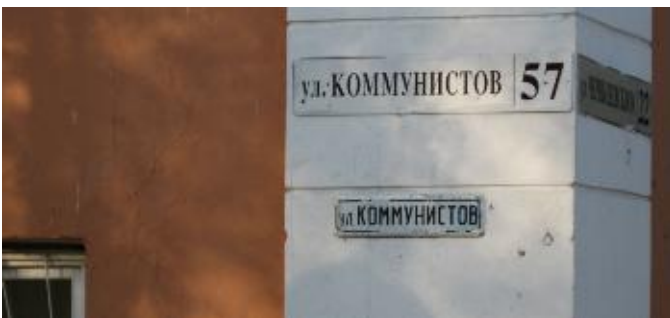
Teksti ja kuvat: Liisa Tervo

Saavuvin Petroskoihin tammikuun pakkaspäivänä. Aurinko paistoi, autojen pakokaasut muodostivat pieniä pilviä, kuoppaisilla kaduilla kulkevilla mummoilla oli lämpimästi yllään, siellä täällä näkyi muhkeita karvalakkeja, lapset juoksentelivat pikkuteillä. Liikenne oli vilkasta, melu kova, mutta kaupunki ei säikäyttänyt – pidin siitä heti.

Petroskoi on venäläisessä mittakaavassa pieni kaupunki Äänisjärven rannalla. Suomalaiset käyttivät kaupungista ennen nimitystä Äänislinna. Petroskoilla onkin mielenkiintoinen suomalaisia koskettava historiansa, sillä jatkosodan aikana armeijamme miehitti Äänislinnan, ja tuhosi sen osittain. Oululaisena historianopiskelijana kaupunki avautui minulle juuri historiansa myötä, sillä vietin Petroskoissa vuoden 2009 keväällä yhteensä viittisen kuukautta opiskelun parissa.

Kerran kuulin sanottavan, että Venäjän kaupungeista juuri Petroskoi on yksi neuvostoajan muistoja parhaiten säilyttäneistä paikoista koko suuressa maassa. Väitteen todenperäisyyttä en lähde arvioimaan, mutta elävästi sosialismin toiveesta kertovat Petroskoin lukuisat kommunismin viittaavat kadunnimet.

Kaupungissa kuljetaan päivittäin Lenin mukaan

Yksi Petroskoin historian merkeistä: Kommunistienkatu

nimetyllä pääkadulla sekä Kommunistienkadulla, kokoonnutaan toisinaan Kirovin aukiolle – löytyypä Petroskoista suomalaisiin kommunisteihin viittaavat Rovion- ja Gyllinginkadutkin. Jatkosodan lisäksi suomalaiset ovat vaikuttaneet Petroskoissa sisällissotamme 1918 jälkeen. Suomalaisilla puolisilla oli tuolloin suuri vaikutus Karjalan kehityksessä, vaikkei siitä täällä Suomen puolella juuri muistutakaan.

Karjalan kunnalla

Mutta Petroskoi on toki minulle paljon muutakin kuin kiehtovaa historiaansa. Se on teatterielämyksiä, kahviloita, ravintoloita, Äänisjärven ranta, puistoja, vilkkaita katuja, pikkukauppoja sekä lähes aina auki olevia kioskeja. Petroskoi on elävä,

Kommunismiajan merkit. Kommunistijohtaja Sergei Kirovin mukaan nimetty aukio Petroskoin keskustassa. Kuva otettu Voitonpäivänä eli toisen maailmansodan loppumisen muistopäivänä 9.5.2009

joskin pieni kaupunki, jossa asuu hieman alle 270 000 ihmistä. Heistä osa puhuu vielä karjalaa. Minulle Petroskoi onkin ennen kaikkea Karjalan tasavallan pääkaupunki, ei ainoastaan venäläinen kaupunki.

Karjalaisuus avautui minulle eräänä maaliskuun tiistaipäivänä trolleybussissa (suomeksi käytetään usein sanaa johdinauto, mutta itse osaan puhua trollikasta vain trollikkana), kun eräs rahastajamummo kääntyi minun ja suomalaisen ystäväni puoleen: ”Oletteko suomalaisia?” hän kysyi venäjäksi. Myönsimme olevamme.

Tästä alkoi kymmenisen minuuttia kestänyt keskustelu, jossa mummo puhui meille karjalaa, me hänelle suomea. Rahastajan työt jäivät siltä matkalta tekemättä, kun hän kertoili vanhempiansa elämästä Petroskoissa suomalaismiehityksen aikana. Totta puhuakseni puoliakaan en hänen karjalastaan ymmärtänyt – paremmin yhteisenä kielenä toimi venäjä. Tapaaminen oli kuitenkin elävä todistus siitä, että karjalan kieltä puhutaan vieläkin jonkin verran Karjalan tasavallan hyvin venäläisessä pääkaupungissa.

Karjalan kieleen törmäsin toki myös muuta kautta: Petroskoin valtiollisessa yliopistossa pääaineenaan suomen ja karjalan kieliä opiskelevat nuoret tulivat tutuksi useista eri yhteyksistä. Suomea opiskelevat ottivat useimmiten kaiken irti mahdollisuudesta harjoitella suomea – ja me suomalaiset taas vastaavasti puhuimme venäjää heille. Yhteiset illanvietot olivat antoisia niin kielen kuin ystäväystymisenkin kannalta. Suomenopiskelijoi-

den kautta tutustuimme esimerkiksi myös karjalan kieliä vaalivien järjestöjen ja lehtien toimintaan.

Opinnot venäläisessä yliopistossa

Omat opintoni Petroskoissa toisaalta poikkesivat kotiyliopistoni tarjoamista opinnoista vain jonkin verran. Suurin, ja ehdottomasti mielenkiintoisin, ero oli itse Petroskoin valtionyliopisto. Venäläinen yliopistojärjestelmä on periaatteessa hierarkkisempi ja byrokraattisempi kuin suomalainen. Toisaalta ulkomaalaisena opiskelijana sain osakseni erityiskohtelua, joka helpotti taivaltani Petroskoin valti-

Petroskoin kaupunginkirjasto, jossa on myös huomattava määrä suomenkielistä kaunokirjallisuut-

onyliopiston pitkillä käytävillä. Suomessa moiseen

joustavuuteen en ole tottunut, mutta toki on mahdollista, että vaihtoopiskelijat tällä puolen rajaa saavat henkilökohtaista tukea ja ohjausta paikallisia paremmin.

Venäläisen yliopiston hierarkia tuli selväksi minulle heti ensimmäisellä luennolla, jolle osallistuin: luennoitsijan kävellessä sisään opiskelijat nousivat seisomaan. Tällaista en ollut koskaan ennen yliopistossa kokenut, harvemmin edes kouluaikana täytyi nousta seisomaan opettajan saapuessa. Venäjän kieleen ja kulttuuriin kuuluu luonnollisena osana lähes kaikkien vieraampien teitittely, joten toki oli

Petroskoi on Karjalan tasavallan pääkaupunki. Kuvassa on tasavallan hallituksen rakennus huimine jääpuikkoineen maaliskuussa 2009

luonnollista, että luennoitsijoitakin teititeltiin, vaikka he saattoivat olla vain muutaman vuoden minua vanhempia.

Mutta toisenlaisenkin puolen venäläisestä hierarkiasta sain kokea: minulla oli onnea siinä, että

Lähiöiden hedelmäkojuista löytyivät kaikkein halvimmat hedelmät.

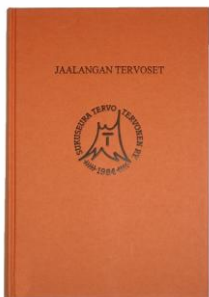
Petroskoin valtionyliopistossa on vahva suomen ja suomalaisuuden tuntemus. Suomen ja Skandinavian historian laitoksella sain jopa tehdä kurssisuorituksia suomeksi. Siellä kuulin myös paljon arvokasta tietoa esimerkiksi paikallisesta historiankirjoituksen perinteestä sellaisilta henkilöiltä, jotka tunsivat myös minun lähtökohtiani ja opiskelutapoja Suomessa.

Tällaisissa tilanteissa hierarkiat katosivat, eikä teitittelystä ollut tietoakaan. Oikeastaan juuri omalla laitoksella yliopistolla ymmärsin, miten erityyppiset kielet suomi ja venäjä ovat. Suomeksi voin huoletta sinutella luennoitsijaa, mutta jos kieli vaihdetaan venäjään, oli myös ajattelutavan muututtava. Uudenlaiseen ajattelutapaan on toki vaikea oppia, mutta eläminen toisessa kulttuurissa auttaa siihen. Tämän myötä on helpompi ymmärtää myös omaan kulttuuriin pinttyneitä tapoja – hyvässä ja pahassa. ♦

- * Jos koulutus tulee sinun mielestäsi kalliiksi, ajattele tietämättömyyden hintaa. - *John Gardner*
- * Juuri kun kuvittelet saavasi päästötodistuksen kokemusten koulusta, joku keksii sinne taas uuden kurssin. - *Mary H. Waldrip*
- * Muuan nuori mies kysyi Mozartilta, miten sinfonia sävelletään. Mozart vastasi: "Olet vielä nuori. Mikset aloittaisi jollakin menuetilla?" "Sävelsittehän tekin sinfoniaita 10-vuotiaana", nuori mies huomautti. "Se on totta", sanoi Mozart, "mutta minun ei tarvinnut kysyä, miten se tehdään." - *Dorothy Sarnoff*

SUKUSEURAN TUOTTEITA MYNNISSÄ!

Sukukirja
Jaalangan Tervokset
50 €/kpl

Adressi
10 €/kpl

Kynät
4 €/kpl

Standaarit
30 €/kpl

Lippikset
10 €/kpl

Lisäksi myynnissä logolla varustettuja T-paitoja 10 €/kpl
Myyntiin on tulossa kangaskassi, jossa on logopainatus.

Tilaukset ja tiedustelut: mikko.tervonen@fonet.fi

Maailman suurin saari

Teksti ja kuvat: Matti Tervo

Olin kesällä 2009 opiskeluun kuuluvassa työharjoittelussa Italian Iseo-järvellä. Opiskelualani on sen verran laajapintainen, että harjoittelupaikan etsiminen jäi vapaamuotoisesti itseni hartioille. Mielelläänhän sitä nuorena ulkomaille lähtee, joten luonnollisesti etsiskelin mahdollisuuksia Suomen rajojen ulkopuolelta. Iseon paikka tarjoutui puolivahingossa ja hetkellisesti elämä Välimeren ilmastossa kuulosti houkuttelevalta.

Instituutti, jonka koordinaattorina toimin, oli taloustieteisiin painottuva kesäkoulu. Työn mielenkiinto ja haastavuus kohtasivat jossain Iseo-järven loputtoman syvän pohjan ja Italian Alppien huippujen välimaastossa. Paikalliset kuvailivat Iseon yhdeksäntuhannen asukkaan kylää, jossa siis asuin, Italian piilotetuksi aarteeksi, johon harvat etsijät ankkurinsa laskevat. Eipä silti, kylä eli turismista täysin palkein. Ducatit, Ferrarit ja Fiatit päristelivät kotimaisissa väreissä kotimaisissa maisemissa. Paikallinen kulttuuri otti vastaan jossain määrin myös sveitsiläisiä ja eteläsaksalaisia turisteja. Iseo näytti, kuulosti ja maistui peritalialaiselta.

Iseo-järven maisemia. Suuri saari oikealla.

vällisyys näkyy eritoten palvelun tasossa: se eroaa täysin siitä palvelusta, jota saa juodessaan nyrpeät sumpit Helsingin keskustassa. Iseon kylähenki ja tiivis yhteistyö yritysten välillä, jota pääsin aitiopaikalta työssäni todistamaan, muistutti paljolti pienen valtion toimintaa. Jopa kunnallisvaalit olivat massiivisten kampanjoiden jyrähdellessä mielestäni lähempänä parlamenttivaaleja kuin pienen italialaisen kylän vaaleja.

Iseon kaupungin keskustori Piazza Garibaldi.

Järvi on ympäriinsä asutettu.

Tunteakseen itsensä tervetulleeksi ihmiset monesti kaipaavat paikallisia tuttavuuksia. Italialaisten kanssa tällainen voi olla melkoisen hankalaa ilman kielitaitoa. Ajan ja vaivan kanssa hyviä ystävyyssuhteita voi Italiassa kuitenkin luoda. Ystä-

Perinteistä italialaista mielenlaatua kunnioittaen paikalliset olivat erittäin ylpeitä historiastaan ja alueestaan. Paikallisessa esitteessä muun muassa mainittiin Iseo-järven keskellä sijaitsevan saaren olevan maailman suurin sisävesisaari. Tämä ei välttämättä ole totuus, mutta se on italialainen totuus ja helposti nieltävissä. Paikan arvoa ja sen vaikutusta itsetuntoon ja arvokkuuteen ei näet kuitenkaan paikassa vierailut voi kieltää. Maalla, järvelä tai vuoristoissa voi tuntea itsensä osaksi monituhattavuotista historiaa ja kulttuuria, joka edelleen kukoistaa täydessä viinimarjapensaan kukassaan.♦

Elina Sillanmäki, stipendin saaja v. 2006

Kysyimme Elina Sillanmäeltä, mitä hänelle nyt kuuluu. Seuraavaksi saamme lukea hänen terveisensä.

- Hyvää minulle kuuluu. Olin tosiaan Irlannissa vaihto-opiskelemassa Galway-Mayo Institute of Technologyssä syksyn 2006. Opiskelin siellä opiskelualaani eli tuotantotalouteen ja sivuaineeseen, tuotantotekniikkaan, liittyviä kursseja. Sen jälkeen jatkoin tuotantotalouden opintojani Tampereen teknillisessä yliopistossa ja keväällä 2008 tein kandidaatin työni henkilöstön työtyytyväisyyteen ja sitouttamiseen liittyen.

Kesän 2007 olin töissä Metso Powerin Tampereen yksikössä suunnitteluosastolla, ja siitä lähtien olen työskennellyt kesä- ja osa-aikatoimintana koulun ohella Metso Powerilla suunnitteluosaston li-

säksi projektien toteutuksessa ja nyt varaosamyynnissä. Suunnitteluosastolla tallensin piirustuksia, projektien toteutuksessa kesällä 2008 päivitin projektikaaviota ja avustin jälkilaskennassa, ja nyt varaosamyynnissä vuonna 2009 kehittämisen varaosapakettien myynti- ja toimituskonsepttia.

Teen tällä hetkellä diplomityötä Metso Powerille varaosapaketteihin liittyen. Opintoni on siis edennyt siihen vaiheeseen, että jäljellä on enää vain muutama kurssi ja diplomityö. Tarkoitus olisi valmistua kesällä 2010.

Kevään 2009 olin vaihto-opiskelijana Japanissa, Osakassa Kansai Gaidai yliopistossa. Opiskelin siellä Japanin taloutta ja liike-elämää sekä henkilöstöjohtamista. Olen ollut vaihto-oppilaana Japanissa, Osakassa lukiosta lukuvuoden 2001-2002

ja siitä lähtien Japani on ollut lähellä sydäntäni. Olen opiskellut japania nyt 8 vuotta, ja osaan japanin kieltä suhteellisen hyvin. Tässä välissä kävin Japanissa lomamatkalla vuodenvaihteessa 2004—2005, ja monien japanilaisten ystäväni ja oman kiinnostukseni avulla olen saanut ylläpidettyä yhteyksiä Japaniin edelleen. Keväällä 2009 opin lisää Japanin kulttuurista ja erityisesti yrityskulttuurista sekä japanin kieltä. Olen käynyt myös verkkokurssina lyhyen sivuaineen mittaisen Aasian ohjelma-opintojakson, jossa käsiteltiin Aasian politiikkaa, historiaa, kulttuuria ja kommunikointia. Kolmantena sivuaineena minulla on hypermedia.

Toivonkin tulevaisuudessa, että voin hyödyntää Japanin tuntemusta ja teknistaloudellista osaamistani.

Terveisin Elina

Ilmastonmuutoksen sukupuolivaikutukset

Teksti: Marjo Riitta Tervonen

Marjo Riitta Tervonen työskenteli tasa-arvoasiantuntijana YK:n kehitysohjelman UNDP:n palveluksessa Vietnamissa vuosina 2006 - 2008. Hänen erityisalansa on koulutuksen ja työelämän tasa-arvo. Kirjoittamassaan artikkelissa hän osoittaa, että kehitysmaiden naisilla tulisi olla oikeus osallistua ilmastonmuutosta koskevaan päätöksentekoon. Artikkelit on julkaistu Minna-portaalissa tammi-kuussa 2009.

Ilmastonmuutoksesta ja ilmaston lämpenemisestä puhuttaessa keskitytään usein sen maantieteellisiin, biologisiin ja kemiallisiin vaikutuksiin, mutta yleensä ilmastonmuutoksesta puhuttaessa unohdetaan, ketä se koskettaa eniten – köyhimpiä ja haavoittuvampia yhteiskunnan ryhmiä, eli lapsia ja naisia. Tällaisia havaintoja olen tehnyt työskennellessäni YK:n kehitysohjelman Vietnamin maatöimiston tasa-arvoasiantuntijana vuosina 2006–2008 seurattessani ja seurattessani niin vietnamilaista kuin suomalaistakin keskustelua aiheesta. Tasa-arvoasiantuntijat ovat yhtä mieltä siitä, että ilmastonmuutoksen sukupuolivaikutuksia ei oteta riittävästi huomioon globaalissa tai lokaalissa päätöksenteossa ja keskustelussa.

Yleisesti ottaen ilmastonmuutoksen sukupuolivaikutuksista on vasta rajoitetusti tutkimusta ja tietoa. Luonnonkatastrofien sukupuolivaikutuksista on enemmän tutkimusta, ja niitä pystytään hyödyntämään myös ilmastonmuutoksen sukupuolivaikutuksia tutkiessa, sillä useinhan luonnonkatastrofit (esim. taifuunit, tulvat, kii vuudet) liittyvät ilmastonmuutokseen tai ovat ilmastonmuutoksen lieveilmiöitä.

Kansainvälinen tutkimus osoittaa, että luonnonkatastrofien kohdatessa miehet ja naiset kohtaavat erilaisia uhkia, johtuen mm. kulttuurisista ja sosiaalisista olosuhteista. Naisia ei välttämättä opeteta uimaan tai kiipeämään puuhun. Myös kulttuurisidonnainen pukeutuminen saattaa vaikeuttaa nopeaa liikkumista, mikä on edellytys selviytymiselle luonnonkatastrofeista. Lisäksi raskaus saattaa olla este naiselle nopeaan liikkumiseen. Monissa kulttuureissa nainen on vastuussa perheensä - lasten ja vanhusten - kokoamisesta ja liikkuttamisesta, ja se saattaa aiheutua hänen omaksi kohtalokseen.

Koska tilastointi erityisesti kehitysmaissa on puutteellista, varsin harvoin luonnonkatastrofien

yhteydessä raportoidaan uhreja sukupuolen mukaan. Harvojen olemassa olevien tilastojen avulla on kuitenkin huomattu, että naisia on kuollut luonnonkatastrofeissa huomattavasti enemmän kuin miehiä. Tällaisia kokemuksia on kerätty mm. vuoden 1991 pyörremyrskystä Bangladeshista, jolloin 90 % yli 140 000 uhrista oli naisia, sekä vuoden 2004 tsunamin jälkeisestä tutkimuksesta, jossa on myös huomattu, että tsunamissa kuoli huomattavasti enemmän naisia kuin miehiä.

Luonnonkatastrofien ilmentyessä aluetta kohtaa nopeasti resurssipula – pula ruuasta ja puhtaasta vedestä. Todistusaineistot osoittavat, että resurssit jaetaan erittäin epätasaisesti jopa perheiden sisällä, ja epätasa-arvoinen resurssien jako rajoittaa siten yleensä naisten ja lasten mahdollisuuksia. Kun onnettomuus iskee, nämä naisia ja lapsia ennestään diskriminoivat tavat kärjistyvät entisestään ja aiheuttavat myöhemmin haitallisia terveysvaikutuksia.

Ennustetaan, että ilmastonmuutos tulee kasvattamaan veden kautta välittyviä sairauksia, ja sen seurauksena myös ravinnonpuutetta ja ruuan riittämättömyyttä, sekä ilmaston lämpenemisestä johtuvia kuolemia ja hengityselinsairauksia ilmansaasteiden lisääntyessä. Kulttuurisidonnainen sukupuolidiskriminaatiosta johtuva epätasa-arvoinen resurssien jako ravinnon vähetessä puolestaan aiheuttaa sen, että tytöt ja naiset ovat suuremmassa riskissä sairastua ravinnon vähetessä kuin pojat ja miehet, koska useissa kehitysmaiden kulttuureissa suositaan poikia tällaisissa tilanteissa.

On myös todettu, että naiset eivät ole tasa-arvoisesti edustettuina ympäristöä ja ilmastonmuutosta koskevassa päätöksenteossa etenkin kehitysmaissa. Esimerkiksi Vietnamissa, jossa naisten poliittinen osallistuminen on korkeinta koko Kaakkois-Aasiassa, nimenomaan ympäristöä koskevassa päätöksenteossa naiset ovat aliedustettuja. Naisilla tulisi olla oikeus osallistua ympäristöä ja ilmastonmuutosta koskevaan päätöksentekoon, ei sen takia että he ovat haavoittuvaisempia, vaan sen takia, että heillä on erilaisia näkemyksiä ja kokemuksia esimerkiksi siihen, kuinka ilmastonmuutokseen voidaan sopeutua ja kuinka sitä voidaan hillitä.

YK Vietnamissa on aloittanut ensimmäisen tutkimuksen ilmastonmuutoksen sukupuolivaikutuksista vuonna 2008 (Gender and Climate Change in Vietnam, Tran Van Anh, 2008). Aiempaa tutki-

musta eri maista, lähinnä kehitysmaista, ovat tehneet jotkut kansalaisjärjestöt ja rahoittajat. Kattavin näistä tutkimuksista lienee Britannian kehitysyhteistyön UK Department for International Developmentin (DFID) rahoittama tutkimus vuodelta 2008 ”Gender and Climate Change: Mapping the Linkages”, jonka on toteuttanut Sussexin yliopiston kehitysmaatutkimuksen instituutti. Aktiivisia verkostoja on perustettu niin YK:n piiriin kuin kansallisella rahoituksellakin, esimerkiksi Saksan ympäristöministeriön rahoittamaa kaikille avoin Gender and Climate Change-verkosto toimii erittäin aktiivisesti (<http://www.gendercc.net/>), ja siinä on jäseniä ympäri maailmaa.

Ilmastomuutos on suuri uhka Vietnamin tulevaisuudelle, ja niinpä YK yhdessä hallituksen kanssa onkin herännyt siihen, että sitä tulee tarkkailla myös naisten ja miesten näkökulmasta tasa-arvon valtavirtaistamisen hengessä. Ilmastomuutoksen sukupuolivaikutusten arviointia koskevalla tutkimuksella pyritään vaikuttamaan kansallisen ilmastomuutoksen ohjelman toimenpiteisiin, jota tehtäessä 2008 tasa-arvon valtavirtaistamista ei otettu parhaalla mahdollisella tavalla huomioon, mutta YK:n ilmastomuutoksen sukupuolivaikutuksia arvioivan tutkimuksen ja muiden toimenpiteiden toivotaan korjaavan asiaa.

Ilmastomuutoksen vaikutukset Vietnamiin ovat yhdet pahimmista koko maailmassa ja pahimmat koko Kaakkois-Aasiassa. Vietnamin ilmasto, pinnanmuodostus ja pitkä rantaviiva tekevät siitä erityisen haavoittuvasen luonnonkatastrofeille. YK:n ja Vietnamin maatalousministeriön ennusteiden mukaan ilmaston lämpötila tulee nousemaan Vietnamin 1,5–2,5 astetta ja merenpinta tulee nousemaan metrin seuraavan vuosisadan aikana. Merenpinnan nousu vaikuttaa 5 prosenttiin Vietnamin pinta-alasta, noin 10 miljoonaa ihmiseen, ja sen ennustetaan laskevan bruttokansantuotetta noin 10 prosenttia. Ilmastomuutos aiheuttaa myös muita haitta- ja lieveilmiöitä, kuten pidentyneen kuivan kauden, sekä myrskyjä ja tulvia, jotka omalta osaltaan lisäävät köyhyyttä. Vaikutukset tulevat kohdistumaan ennen kaikkea jo ennestään köyhiin - lähinnä riisinviljelijöihin.

Vietnamiä koskevassa tutkimuksessa sukupuolivaikutukset luokitellaan kolmeen osaan: 1) Sukupuoli, toimeentulo ja ilmastomuutos, 2) muuttoliike ilmastomuutoksen näkökulmasta ja 3) ilmastomuutoksen terveysvaikutukset ja hoivatyö.

Toimeentuloon liittyvistä sukupuolivaikutuksista tiedetään, että Vietnamin on enemmän naisia maatalouden palveluksessa kuin miehiä, ja siten heidän toimeentuloonsa kohdistuu korkeita

ilmastonmuutoksen aiheuttamia riskitekijöitä, kuten lisääntyvä kuivuus ja epävakaa sademäärä. Maaseudun naisten toimeentulo on pitkälti riippuvainen maa- ja luonnonresursseista, joihin kohdistuu kasvavia ilmastomuutoksesta johtuvia riskitekijöitä tulevaisuudessa ja siten maaseudun naisten toimeentulo saattaa häiriintyä pahastikin ilmastomuutoksen vaikutuksesta.

Ilmastomuutoksen sukupuolivaikutukset **työmarkkinoilla** alkavat ilmetä siinä vaiheessa, kun lieveilmiöt, kuten esimerkiksi Pohjois-Vietnamiä kohdanneet tulvat loka-marraskuussa 2008, vahingoittavat maata. Naiset työskentelevät Vietnamin useimmiten nk. informaalilla työsektorilla, esimerkiksi maalta tulevat naiset työskentelevät myyjinä kaduilla tai katuruokaloissa ja toreilla. Pohjois-Vietnamin loka-marraskuun 2008 vaihteen tapaiset tulvat aiheuttivat sen, että nämä informaalisen sektorin (naispuoliset) työntekijät menettivät joko hetkellisesti tai pysyvästi elinkeinonsa viikkokausiksi ja jälleen kerran kaikista heikoimmassa asemassa olevat ihmiset haavoittuvat entisestään.

Ilmastomuutoksen sukupuolivaikutuksista muuttoliikkeeseen tiedetään, että Vietnamin sekä miehet että naiset muuttavat työn perässä maan sisällä, enemmistön ollessa kuitenkin naisia. Viime aikoina on ilmennyt esimerkkejä siitä, että alueet, joihin ilmastomuutos kohdistuu Vietnamin eniten (Mekong Deltan alue rannikolla), muuttoliike on voimistunut etenkin miesten keskuudessa. Tällöin vastuu riisinviljelystä jää naisille, joilla ei kuitenkaan ole samassa määrin oikeutta maankäyttöön ja lainoihin kuin miehillä. Miesten muuttaessa työnperässä maaseudulta ja maanviljelyssectorilta kaupunkiin, naisille jää niin kutsuttu kaksoistaakka, sillä he joutuvat kantamaan vastuun sekä maanviljelystä, että kotitöistä ja yleensä myös vanhusten hoidosta – yksin.

Ilmastomuutoksen sukupuolivaikutukset **terveyteen** arvioidaan Vietnamin olevan hyvin samantyyppisiä kuin muissakin tutkimuksissa. Kun ruuasta tulee luonnonkatastrofin myötä pula, ravitsemusta karsivat ennen kaikkea naiset ja tytöt, koska ravinnon vähetessä kulttuuritekijöiden johdosta se annetaan ensisijaisesti miehille.

Näihin faktoihin perustuen on erittäin tärkeää, että ilmastomuutokseen sopeutumiseen (adaptation) ja hillitsemiseen (mitigation) koskevassa päätöksenteossa naiset otetaan mukaan poliittisiin päätöksentekoprosesseihin jo ennen konfliktitilannetta niin Vietnamin kuin maailmanlaajuisestikin. Usein tämä vaatii asenteiden muuttamista ja uuden tutkimustiedon hankkimista erityisesti naisten esteistä osallistua ympäristöönsä ja

ilmastonmuutosta koskevaan päätöksentekoon. Vietnamissa YK on kirjannut kaikkiin ilmastonmuutosta käsitteleviin projekteihin yhdeksi tavoitteeksi naisten mukaan ottamisen päätöksentekoon, sekä tiedon ja koulutuksen lisäämisen kohdistuen sen eritoten poliittisille päättäjille.

Tarvitaan myös paljon lisää maakohtaisia tutkimuksia ilmastonmuutoksen sukupuolivaikutuksista. Kattavia maailmanlaajuisia tutkimuksiakaan aiheesta ei vielä ole. Tutkimuksissa tulisi huomioida myös maantieteellisiä tekijöitä, maaseudun, kaupungin, rannikon ym. miesten ja naisten näkökulmasta, sekä tarkastella miesten ja naisten selviytymismekanismia. Parhaiden käytäntöjen tunnistaminen erityisesti kehitysmaissa miesten ja naisten selviytymisstrategioista on myös yksi tulevaisuuden tutkimuksen haasteista.

Suomen näkökulmasta toivoisin tiedotusvälineiden huomioivan ilmastonmuutoksen sukupuolivaikutukset tulevaisuudessa nykyistä enemmän. Ulkoministeriöltä olisi toivottavaa, että sen rahoitessa ilmastonmuutoshankkeita kehitysmaissa tai kansallisesti, niihin kirjattaisiin myös sukupuolivaikutusten arviointi tasa-arvon valtavirtaistami-

sen hengessä. On myös tärkeää, että ilmastonmuutoksen sukupuolivaikutuksia tutkittaisiin kotimaassa, vaikka kehitysmaiden kaltaiset ongelmat meistä tänä päivänä tuntuisivatkin kovin kaukaisilta. Ilman relevanttia tutkimusta emme pysty ongelmaa kuitenkaan ohittamaan, sillä kaikki tähänastinen tutkimus osoittaa, että ilmastonmuutoksen vaikutukset kohdistuvat voimakkaammin naisiin kuin miehiin.

Tutkimusta aiheesta ilmastonmuutoksen sukupuolivaikutuksista Vietnamissa suoritti tohtori Tran Van Anh Vietnam Academy of Social Sciences (VASS) –yliopistosta yhdessä YK:n kanssa, ja tutkimuksen ensimmäistä osaa, joka käsittelee kirjallisuuskatsauksen, voi tiedustella artikkelin kirjoittajalta. Toinen osa koostuu empiirisestä tutkimuksesta. ♦

Huikkea matka/tietokirja

Heikki Tervonen: Rakkaudesta Namibiaan. 12 avainta toden ja tarinoiden Namibiaan ja Etelä-Angolaan. Kirjapaja 2009. 380 s. Hinta 32,90 €

Tuottelias sukuseuramme jäsen, kirjailija, rovasti Heikki Tervonen on kirjoittanut vaikuttavan ja hyvin monikerroksisen matka- ja tietokirjan Kirjapajan sarjaan ”12 avainta toden ja tarinoiden...” Sarjassa on ilmestynyt aikaisemmin saman kirjoittajan vastaava kirja Turkista sekä muiden kirjoittajien Roomaa ja Armeniaa käsittelevät teokset.

Kirja avaa monipuolisella tavalla niin Namibian menneisyyttä, sen luonnon ja heimojen moninaisuutta kuin lähetystyönkin historiaa. Valtavasta aineistosta Heikki Tervonen on osannut nostaa esiin toisaalta merkittäviä kokonaisuuksia, toisaalta hyvin puhuttelevia ja koskettavia yksityiskohtia.

Kirja alkaa herkullisella kuvauksella kokkolalaisesta Henrik Jakob Wikarista, joka kulkeutui 1700-luvulla Kapkaupunkiin sairaalan kirjuriksi.

Sieltä hän värikkäiden vaiheiden kautta joutui lähemään maanpakoon ja vietti useita vuosia nykyisen Namibian eteläosan tuntumassa paikallisten heimojen parissa.

Kaikkialta meitä suomalaisia on läpi vuosisatojen löytynyt!

Kirja on toisaalta myös hyvin haasteellista luetavaa, sillä pitkin kirjaa kuljetaan välillä kaukana historiassa, välillä tässä päivässä ja lähimenneisyydessä. Lukuisat henkilö- ja paikannimet panevat muistin ja hahmotuskyvyn koetukselle.

Kirjasta välittyy myös toiveikas ja luottavainen tulevaisuudenkuva, vaikka AIDS onkin tällä hetkellä maan valtava ongelma.

Itselleni kirja oli erityisen innostavaa ja herkkääkin luettavaa, lukuisat paikat ja monet henkilotkin olivat minulle lähetystyövuosien ajalta tuttuja. ♦

Mikko Tervonen

Rakkaudesta Ambomaahan

Teksti ja kuvat: rovasti, kirjailija Heikki Tervonen

Ambomaa ja koko Namibia ovat lähellä suomalaisten sydäntä. Rakkaudesta tuota kaukaista Afrikan maata ja sen pohjoista kolkkaa kohtaan syntyi matkakirjani ”Rakkaudesta Namibiaan – 12 avainta toden ja tarinoiden Namibiaan ja Etelä-Angolaan” (Kirjapaja 2009).

Sain jo kotoa ja lapsuuteni kotikylästä Parikkalan Peruspohjasta rakkauden lähetystyötä kohtaan. Isäni Emil Tervonen oli pyhäkoulunopettajana 60 vuotta, kauan NMKY:n ja lähetyspiirin johtajana sekä seurapuhujana. Lähetysrakkauden imin äidin maidossa. Lähetysompeluseura kiersi talosta taloon ja kokosi paljon väkeä. Kylällä pidettiin joka vuosi suuret lähetysmyyjäiset, johon naiset tekivät käsitöitä ja miehet haravoita ja muita tarvekaluja. Isä oli usein meklarina. Minun tehtävänäni oli usein piirtää väriliiduilla koko musta taulu täyteen lähetysaiheisia kuvia.

Kylän lähetyskannatus ohjattiin Suomen Lähetysseuran kautta. Vaikka Peruspohja oli Parikkalan pitäjän perimmäinen kylä, josta jo osa kuului Simpeleeseen, aktiiviseen lähetysystäväkylään saatiin joskus lähetysaarnajia aina Kiinasta tai Afrikasta asti. Myöhemmällä iällään isäni toisena lähetys-harrastuksen kohteena Lähetysseuran ohella oli Suomen Pipliaseuran raamatunkäännös- ja levitystyö.

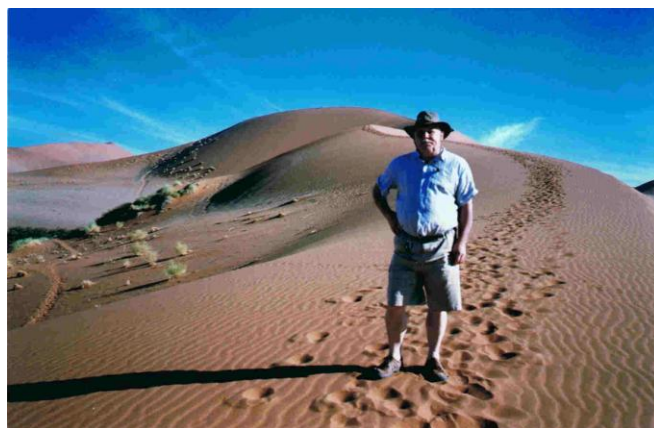
Yksi syy Parikkalan seurakunnan vilkkaaseen lähetys-harrastukseen oli epäilemättä se, että seurakunnan kirkkoherran, lääninrovasti Jorma Teräksen puoliso oli lähetysaarnaja Kalle Koivun tytär Kaarina. Koivu oli ollut uranuurtajana järjestämässä ambomaalaisille ammattikoulutusta. Tämä ter-vaskanto eli yli satavuotiaaksi ja vietti elämänsä viimeiset vuodet Parikkalan kirkkoheranpappilas-sa tyttärensä hyvässä hoidossa. Muistan, kuinka kerran Kaarinan kanssa köydessämme tervehti-mässä Kalle Koivua hänen huoneessaan, hän oli yli 90-vuotiaana lukemassa saksaksi Hanns Lietzmannin kirkkohistoriaa. Aivan viimeiset ajat hän oli sokea, ja pappilan väki saattoi herätä yöllä, kun hän alkoi laulaa virttä. Aina hän jaksoi olla myön-teisellä mielellä.

Syntymäpäivälahjaksi matka Ambomaalle

Kun täytin 50 vuotta vuonna 1990, sisarukset kysyivät minulta, mitä haluaisin syntymäpäivälahjaksi. Sanoin lopulta, että olen aina halunnut käydä Ambomaalla, joka on Suomen Lähetysseuran

vanhin lähetysalue silloisessa Saksan Lounais-Afrikassa, nykyisessä Namibiassa. Kun sitten ker-roin tästä toiveestani kutsukirjeessä, sain muun muassa Suomen Kirkon Seurakuntatoiminnan Keskusliitolta, Suomen Lähetysseuralta ja Suomen Pyhäkouluyhdistykseltä ja yksityisiltä ihmisiltä yhteensä yli 10 000 markkaa, joka hyvin riitti Namibian matkaan. Kun kuulin, että oltiin järjestä-mässä Yhteisvastuukeräyksen merkeissä toimitta-jien ja tiedottajien matka Namibiaan, pyrin siihen mukaan. Viiden tiedottajan ja toimittajan ryhmäs-sä kiertelimme maata ja erityisesti Ambomaata silloisen alan esimiehen, valt. maist. Olle Erikssonin kanssa. Tapasimme yhtä hyvin presidentti Sam Nujoman kuin piispa Kleopas Dumenin.

Ensimmäinen matkani Ambomaalle oli minulle suuri elämys. Kirjoitin siitä useita artikkeleita Kotimaahan. Tästä seurasi, että Yhteisvastuukeräyk-sen johtaja soitti ja ilmoitti, että koska olin kirjoit-tanut vähintään yhtä paljon kuin muut matkalle valitut ja keräyksen maksamat tiedottajat ja toimit-tajat, oli kohtuullista, että Yhteisvastuukeräys maksaa myös minun matkakuluni. Lupasin ottaa lahjoituksen vastaan sillä ehdolla, että käytän sääs-tyneet rahat matkaan johonkin kehitysmaahan. Niin kävin lahjarahoilla pitkällä Meksikon kierto-matkalla.

Kirjoittaja Sussusvlein hiekkadyneillä.

Seurasin Kotimaan toimittajana aktiivisesti Namibian itsenäisyystaistelua. Toimin läheisessä yhteistyössä lähetysjohtaja Alpo Hukan ja etenkin Namibian itsenäistymiselle syntyneen pastori Miko Ihämäen kanssa. Tapasin myös muita namibia-laisia sekä suomalaisia lähettejä. Kotimaa järjesti keräyksen tuhopoltetun kirjapainon jälleenrakenta-miseksi. Tutustuin henkilökohtaisesti piispoihin Leonard Aualaan, Kleopas Dumeniin ja Tomas

Shivuteen. Erityisesti mieleen jäivät Lähetysseuran puheenjohtajan ja Luterilaisen Maailmanliiton presidentin Mikko Juvan yksiselitteisesti rotuerottelun tuomitsevat kannanotot.

Olin mukana sekä nimellä että Kotimaan nimissä arvostelussa erittäin ankarasti Etelä-Afrikan rotusortohallitusta, joka piti laittomasti Namibiaa hallussaan. Arvelin, että silloin en olisi saanut viisumia Namibiaan, vaikka olisin yrittänyt. Sukuseuramme nykyinen esimies Mikko Tervonen perheineen oli tuolloin

Etelä-Namibiassa kasvaa näitä merkittäviä ”viinipuita”. Viini ei viittaa tässä alkoholiin vaan nuolitteloihin, joita puun oksista kaiverrettiin.

ollut muutakin yhteistä. Kun olin yhden lukuvuoden opiskelemaisessa New Yorkissa, hän oli sijaiseni Helsingin seurakuntien ammatillisten oppilaitosten pappina. Joissakin kouluissa kuulemma hämmästeltiin, kun pastori Tervonen tuli kouluun, mutta hän olikin

Matkalla Bushmannimaassa automme juuttui lätäköön, joka yön sateitten vuoksi oli muuttunut lammeeksi. Saimme kuitenkin niin paljon apuvoimia, että lähes vuorokauden kuluttua saatoimme jatkaa matkaa. Onneksi meillä oli teltat mukana, joissa voimme nukkua yömmä.

toisennäköinen kuin ennen. Kerran Mikko ehdotti, että anoisin viisumia hänen sukulaisenaan. Silloin seula ei ehkä olisi yhtä tiukka. En sitä kuitenkaan edes yrittänyt.

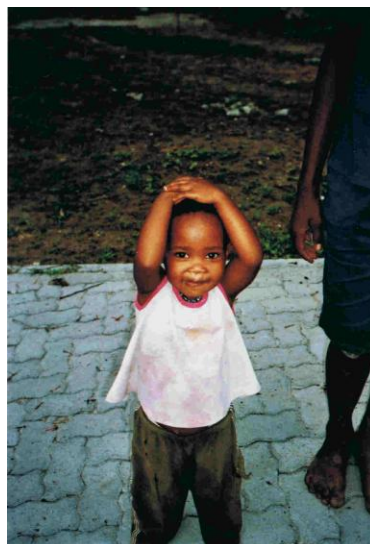
Olen tietenkin ollut iloitsemassa Namibian itsenäistymisestä, joskaan itsenäisyystaival ei ole ehkä ollut niin auvoinen kuin kuviteltiin. Mutta jokainen kansa kulkee oman tiensä. Lähetysseura on suunnannut voimavarojaan pääasiassa muualle, eteläisessä Afrikassa Botswanaan ja Angolaan. Oma rakkauteni Angolaan kohtaan syntyi jo lähetysjohtaja Tuure Vapaavuoren kirjasta ”Nangolo – Angolan poika”. Iloitsin, kun pääsin maahan, joka minun mielikuvissani väikkyi erityisen kauniina.

Hoidin Kotimaan toimittajana alkuaikoina myös ulkomaantoimittajan tehtäviä, kunnes niitä varten tuli toinen toimittaja ja itse keskityin päätoimittajan avustamiseen eli artikkelitoimittajan tehtäviin ja teologisiin kysymyksiin. Kiinnostus ulkomaita kohtaan säilyi muun muassa Kotimaan Matkaklubin johtajana. Joko siinä ominaisuudessa tai muuten tein matkoja kaikille mantereille, Etelämanner ja maailmanympärysmatka mukaan lukien.

Sukukansat ja Ambomaa

Erityisen rakkauteni kohteina olivat toisaalta lähetystyö ja erityisesti Ambomaa ja toisaalta suomensukuiset kansat, Unkari, Viro, Inkeri, Karjala ja muut Venäjän suomalais-ugrilaiset kansat. Ihas-tuin Volgan mutkan ja Ural-vuorten sukukansoihin, joiden keskuuteen sain tehdä useita matkoja virolais-suomalaisen lähettipariskunnan Anu ja Juha Väliahon kanssa. Unohtumattomia olivat myös matkat inkeriläispappi Arvo Survon kanssa lähisukukansojemme keskuuteen. Rakkauttani suomensukuisiin kansoihin purin kirjassani ”Arvo Survon matkassa Viipurista Volgan mutkaan” (Kirjapaja 2007).

Kun kerran eläkkeelle siirryttyäni ryhdyin kirjoittamaan kirjoja, myös Ambomaa-kirja oli sisäisen pakon sanelema.

Maasta se pienikin ponnistaa.

Alkuvuodesta 2008 tein yhdessä Namibian lähetystyön ja matkailun parhaan suomalaisen asian-tuntijan Olle Erikssonin sekä porvoollaisen maailmanmatkaja-pariskunnan Eija ja Raimo Niemisen kanssa maastoautolla kolmen viikon ja 6000 kilometrin verran tai valta maan etelärajalta pohjois-

rajalle. Tämän matkan annin, muitten haastattelujen ja kirjallisten lähteitten pohjalta syntyi kirja ”Rakkaudesta Namibiaan – 12 avainta toden ja tarinoiden Namibiaan ja Etelä-Angolaan”. Sen ytimenä on Ambomaa, jota tosin hallintoalueena ei enää ole olemassakaan, mutta kirjassa kuvataan

Namibiaa eri puolilta ja kurkistetaan Etelä-Angolaan. Siinä kerrotaan lähetystyöstä, mutta myös löytöretkistä, siirtomaavallasta, heimosodista, itsenäisyystaistelusta, nykyihmisistä ja myös Namibian suurenmoisesta luonnosta. Kirjaan on latautunut paljon tietoa, hyvin usein kertomuksina

Sotkamon rovasti Juhana Frosterus:

Eläinkunnan ihmeellisyys muistuttaa ihmistä Luojasta

Teksti: Heikki Tervonen

”Oi kuinka ajattelemattomia ovatkaan ihmiset, jotka pitävät halpana sitä, kuinka sama Jumalan voima ja viisaus, joka teki auringon ja suuret vuoret, on luonut pienimmätkin eläimet. Sama Jumalan voima, joka pitää yllä valaskalat, pitää yllä myös pienimmän turilaan, joka aamulla syntyy, puolen päivän aikana synnyttää sikiön ja samana ehtona kuolee”, kirjoitti kainuulainen pappi Juhana Frosterus (1720-1809), joka oli syntynyt Paltamossa ja kuollut Sotkamossa.

Juhana Frosterus toimi kirkkoherrana Kajaanissa ja Sotkamossa. Hän julkaisi vuonna 1787 kirjasen ”Jumalan pyhästä laista” ja vuonna 1791 kirjasen ”Hyödyllinen huwitus Jumalan luomisen töistä”. Frosterus on ollut myös Sotkamon ja Kajaanin Tervosten sielunpaimen. Epäilemättä hän on saarnoissaan, seurapuheissaan ja kinkereillä käsitellyt myös lempi aiheitaan: Jumalan lakia ja luonnon ihmeitä. Frosterus on lukenut huolella kirjansa, tarkkaillut terävästi luontoa ja katsonut kaikesta päättäen pieniä eläimiä ja eliöitä suurennuslasin lävitse sekä miettinyt samalla, millainen hengellinen sanoma meille luonnosta välittyi.

Juhana Frosteruksen kirjoitus luomisen töistä on sikäli mielenkiintoinen, että hän ilmaisee olleensa innostunut jopa kaukaisista eläimistä. Hän oli hankkinut asiatietoja, mutta sirotteli – niin kuin papille sopii – väliin hengellisiä kehoituksia ja varoituksia. Aikaisemmin oli Suomen historiassa kerrottu luonnosta, mutta silloin oli enimmäkseen laulettu Luojan kunniaa, niin kuin esimerkiksi Hemminki Maskulainen:

*Toucoo toevotap kyhkyinen.
Lindu pieni pääskyinen
suven sanoman saattap.
Käed cuckuvat cuusistos,
linnud laolavat haavistos,
visertäin suven virttä.*

Eerik Kajanuksen Suvivirsi alkaa alkuperäisessä muodossaan:

*Jo joutui armas aica,
ja suvi suloinen,
joll kaunist caicen paican,
caunista cukainen.
Nyt armas Auring meitä,
taas lähte lähemmäx,
hän cuolleet hauto, heitä
jäll teke eläwäx.*

Rovasti Frosterus sen sijaan kuvaa suuria ja pieniä eläimiä. Jobin kirjassa puhutaan Behemotista ja Leviathanista. Frosterus ei pidä näitä taruolentoina, vaan Behemot on hänen mielestään virtahepo, joka on päänsä ja äänensä puolesta hevosen näköinen, mutta jalat ja häntä ovat peräti toisenlaiset. Virtahepo asuu etelän mailla suurissa virroissa ja kuljeskelee myös kuivalla maalla. Leviathan taas on krokotiili, joka sekin asustaa suurissa virroissa, mutta kulkee toisinaan neljällä matalalla jalallaan myös kuivalla maalla. Se (itse asiassa Frosterus kirjoittaa: hän) kasvaa pienestä munasta. Sen selkä on peitetty vahvoilla suomilla ja sen suuri kita ja hampaat ovat hirvittävät.

Korkealla norsulla on kärsä kuin torvi ja se ulottuu maahan asti. Norsu vetää kärsänsä kippuraan saattaakseen sillä ruoan suuhunsa, joka on lähellä silmiä. Kärsällään norsu myös kaataa vahvat puut, joista se syö lehdet. Sen jalat ovat paksut kuin hirret. Sen käynti on joutuisaa kuin hevosen verkkainen juoksu. Se voi kantaa 160 leiviskän painon. Kameli taas on suurempi kuin suurinkin hevonen ja sillä on mätäs selässään. Se laskeutuu polvilleen, kun sen selkään sovitetaan kuorma. Valaskalat ovat valtavan suuria, ja kuitenkin ne pakenevat ihmisiä, sillä näin sanoi Herra Nooalle: ”Teidän pelkon ja hämmästyksen olkon kaikisa eläimisiä maan päällä”.

Hirven vai heinäsirkan sääret?

Mutta Frosteruksen mukaan eivät vain suuret eläi-

met vaan myös pienimmätkin eläimet todistavat Luojan viisautta. Kun katsomme niitä suurennuslasin lävitse, tyrmistymme. Hän kysyy, kummat ovat terävämät: karhun vai sääsken kynnet, kumpi on suurempi: jalopeuran (leijonan) vai muurahaisen väki ja kummat ovat ihmeellisemmät: hirven vai heinäsiirakan sääret. Suurennuslasin lävitse näemme, että on niin pieniä eläviä, jotka ovat monta tuhatta kertaa pienemmät kuin sannan jyvänen. Kuitenkin niilläkin ovat täydelliset jäsenet ja suonet. Kuinka pienet ovatkaan niiden silmät ja kuitenkin ne näkevät. Tässä meidän kaikki ajatuksemme ”puuttuvat” emmekä voi seurata Jumalan pohjattoman viisauden ja voiman syvyyttä. Siksi meille pitäisi selvittää, että tuntisimme Jumalan ja kunnioittaisimme häntä nöyrästi.

Taivaan linnuissakin riittää hämmästelemistä. Niiden ruumiin paino on paljon raskaampi kuin ilma, ja kuitenkin Jumala on luonut niin, että ilma kantaa niitä ja että ne voivat kuljettaa mukanaan vielä muuta, joka on melkein yhtä raskas. Yksi suurimpia lintuja on strutsi, jota Jobin kirjassa kutsutaan nälkäkurjeksi. Ja kuka taitaa ihmettelemättä katsoa lintujen koreaa pukua, niiden höyheniä, joissa on niin somia juovia, ettei yksikään maalari kykenisi sitä tekemään, vaikka kuinka yrittäisi. Niiden höyhenet antavat tarpeellisen lämmön villussa eivätkä ole ”raskaat” kuumassa ja helteessä. Vaikka vesilinnut uivat, ne pysyvät kuivina! Linnuilla on pyrstö melana, jolla ne kiireesti oikaisivat matkansa, toiset linnut taas hallitsevat kulkunsa jaloillaan.

Ajasta otettava vaari

”Kuka on opettanut linnut taitavasti rakendaman pesänsä, walitzeman pehmityxet munillensa? Ku-

ka on opettanut heitä siirtelemään muniansa, että hautomisen lämmin tasan tulisi kaikille?” Niin Jumalan käsi ylläpitää joka päivä asetuksensa meidän tietämättämme. Lintujen aamuinen laulu on ihmisille muistutus kiittää Jumalaa, sillä ihminen on saanut useimmat ja suurimmat lahjat. Riikinkukolla on pyrstössä suuri ja moninainen kaunistus, mutta sen ääni on ylen keho. Frosteruksen mielestä vähän puuttuu, etteivät siihen verrattavia ole ihmiset, jotka unohtavat Jumalan nöyrän kiitoksen. Harakan kokoinen papukaija oppii toistamaan ihmisen sanoja, mutta ei ymmärrä, mitä sanoo. Niin eivät lapsuudessa opitut kristilliset ”luvut” vielä tee kelvollisia kristittyjä. Enempää tarvitaan.

Myös lintujen kevät- ja syysmuutto oli Frosteruksen mukaan ihmeellinen. Erityisesti hän kummasteli, että nuoretkin linnut ovat valmiit lähtemään kotipaikaltaan ja menemään maahan, jota ne eivät ole vielä nähneet. Tässä on tuttu Jumalan hallitus, joka sanoo Psalmtarin kautta: ”Haikara taiwan alla tietä aikansa, mettinen, kurki ja pääskyinen huomaitzevat aikansa, koska heidän pitää tuleman jälleensä, mutta ei minun kansani ota waarin heidän ajastansa” (Jer. 8:9).

Sotkamon rovasti päättää ”hyödyllisen huvituksen luomisen töistä”: ”Surkia asia, ettei ihminen ota waarin heidän ajastansa joka on lyhyt, mutta ylönkallis. Oppikam taiwan linnuista, he andawat meille muistutuxen.”♦

(Lähde: Ruotsin ajan suomenkielistä runoa ja proosaa, koonneet Väinö Kaukonen ja Vilho Suomi, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 1967)

Kirsti Tervo: Kun tulin sukuun

Olimme Timon kanssa koulukavereita oppikoulun ensimmäiseltä luokalta ylioppilasvuoteen 1967 asti. Moneen vuoteen emme tavanneet, kunnes 70-luvun puolivälissä uudistimme tuttavuutemme Helsingissä, jossa opiskelin ja jossa Timo oli työssä.

Tuli ensimmäinen vierailu Timon perheeseen. Isän kyllä tiesin ja monta samannäköistä muuta veljestä (yhdenäköisyydestä kertokoon tapaus myöhemmältä ajalta: kun kävelimme häämarssin soidessa alttaria kohtia, sisareni mies oli hämmästyntynyt, sillä hänen mielestään sulhanen istuikin kaikessa rauhassa penkissä.). Ulla-sisareni olin nähnyt, mutta äitiä en ollut tavannut. Meillä kummallakin on paljon sisaruksia, ja tuntui kotoiselta

liittyä suureen perheeseen.

Perustimme kotimme naapurimaakuntaan, Kuopioon, ja siksi emme tavanneet vanhempaa sukupolvea kovin usein. Tutustuminen Kaisuun ja Urhoon tapahtui keittiön kahvipöydän ääressä istuen. Kaisu oli kotoisin Aurasta, ja hän kertoi länsisuomalaisesta elämänmenosta. Varsinaissuomalaisille nuoren naisen avioituminen siihen aikaan jonnekin Oulujärven korkeudelle oli muutto aivan käsittämättömään paikkaan! ”Onko siellä edes Osuuskauppaa?” häneltä oli kysytty. - Myöhemmin vierailimme hänen kanssaan Aurassa, ja hänen tarinansa asettuivat olosijoilleen ja hänen kertomustensa henkilöt saivat selvemmat kasvot.

Urhon kertomukset toivat kosketeltavan lähelle

1920- ja 30-lukujen vaikeat ajat. Kun lukee hyvää kirjailijan kuvausta esimerkiksi torpparioloista tai 30-luvun lamasta, voi yrittää kuvitella kaiken sen vaikean ja hädän. Nyt istui edessäni ihminen, mieheni isä, joka oli itse elänyt ja kokenut sen elämän raskauden. Urhon isä Arvi ei voinut lunastaa asumaansa torppaa itselleen, koska kukaan ei lähtenyt oikeuteen todistamaan, että torppari on tehnyt työtä kontrahdin mukaan ja voisi siis lain mukaan lunastaa torpan itselleen. Niin Arvi-isä, Anna-äiti, Urho ja Aune muuttivat venekyydillä vuokralaisiksi Pentin taloon Hakasuolle. Tai miten houkutelikaan se parempi maa lähtijöitä. Arvi-isä oli jo päättänyt lähteä parin toverinsa kanssa Paltamon-Oulun ratatyömaalta sinne itään, kunnes tuli surku: miten selviää Anna-vaimo neljän lapsen kanssa täällä kotona. Lähtemättä jäi. Kun Arvi-isä kuoli v. 1933, tuli 16-vuotiaasta Urhosta perheen elättäjä. Valittaa ei paljon voinut – paitsi ehkä ”Oulun Tervahoviin”, niin kuin Urho huumorimiehenä

tapasi sanoa kohdattaessa asioita, joita ei voi muuttaa.

Niin me siis tapasimme: Urho, entisen torpparin poika ja minä, torpanpojan pojantytär. Tarinamme meillä molemmilla.♦

Urho ja Kaisu mökkirannassamme Paltamon Saarisella 2000-luvun alkupuolella

Elsa Tervo: Muistoja isästäni J. P. Tervosta— lyhyt jatko viime numeroon

Seuraavat lainaukset ovat peräisin J. P. Tervon tyttären, kirjailija-pianisti Elsa Tervon muistelmita teoksessa *Nokia ennen ja nyt* v. 1949:

Pekka ja Katariina Tervon asuivat Sotkamon Ruokolahdessa, ja heidän lapsistaan kaksi, Antti (s. 1842) ja Jussi Pekka (s. 1849), tekivät elämäntyönsä Tampereella kansankoulunopettajina. Äiti Katariina, pienen talon pieni mutta riuska ja kipakka emäntä synnytti nuorimmaisensa Jussi Pekan kaivon kannella. Antti Tervon kirjoittama runo kokoelmasta ”Kuusen kukkia” vuodelta 1876 kertoo Sotkamossa vietettyjen lapsuus- ja nuoruusvuosien muistoista, jotka lienevät yhteneväiset.

Ma kontit kannoin kaloja
järvistä, joista,
ja samoelin saloja
näin kunnahilla taloja
hongista kovista.

Kun saloja ma samosin,
niin virttä liritin,
ja tietojakin janosin, ain otuksia odotin
ja ansat viritin.

Ma kaivoin muraa rämeistä
pelloille väeksi,
vitsakset väänsin näreistä,
sain puhtein valon päreistä;
loin lunta mäeksi.

Ja lasna laaksot, lammit näin,
saaretkin siintävät,
näin metsät vuoret edessäin
jos silmäilin mä minne päin;
näin tähdet kiiltävät.

Voi! Näin monet hallayöt
pois viljat viiltävän,
näin taivon kulta-, tähtivyöt
näin tulen korven ihmistyöt
heteessä hiiltävän.

Näin koskein kuohut pauhuineen
rajuina liikkuvan;
näin nälkävuodet kauhuineen
ja pettumökyt herkkuneen käsissä kiikkuvan.

Näin riidat, härskheet, tappe lut
raakuuden helmiä:
karhuin ja karjan otte lut,
näin taikauskot, loihte lut,
tietäjän teelmiä.

J. P. Tervo oli yksi ihanteellisista, innostuksessa ja uskossa uupumattomista, sydämestään työhönsä kiintyneistä kansanvalistusmiehistä, joita Jyväskylän seminaari, Uno Cygnaeuksen seminaari, ensimmäinen maassamme, kylvi maamme eri pitäjiin 1800-luvun puolivälissä ja sen jälkeen.♦

Lomamatka Lofoteille

Teksti ja kuvat: Ari Tervo, Kajaani

Lofoottien saariryhmä sijaitsee Luoteis-Norjassa lähes Suomen Lapin käsivarren korkeudella. Lofootit koostuu useasta saaresta, jotka ovat nykyisin yhteydessä toisiinsa lukuisien tunnelien ja siltojen avulla. Saariryhmän läpi ajaessa joutuu ajamaan kaikkiaan 19 tunnelin läpi, joista pisin on yli 13 kilometriä. Tunnelit vievät joko vuorten läpi tai sitten koukkaavat merenlahtien alitse. Siltoja on myös useita ja pisimmät olivat yli kilometrin mittaisia ja korkeuttakin niillä oli merenpinnasta useita kymmeniä metrejä.

Tiet Lofoteilla ovat hyvin mutkaisia ja kapeita, joten siellä pitää olla koko ajan tarkkana ja suosittelun kokeneinta kuskia ajajan paikalle, jos sinne mennään omalla kyydillä. Onneksi teiden varsilla on jatkuvasti levähdyspaikkoja, jotka on sijoitettu yleensä kauniiden maisemien kohdalle, jolloin levähdystauolla voi katsella ja kuvata maisemia, jotka ovat aivan huikauttavat.

Olen käynyt Lofoteilla avopuolisoni Pirjon kanssa nyt kaksi kertaa eli kesällä 2008 ja 2009. Tulen varmasti palaamaan Lofoteille jatkossakin, jos vain aikaa ja terveyttä riittää. Luontokuvaharrastukseni takia nautin hyvin paljon Lofoteille suuntautuvista matkoista, sillä maisemakuvien lisäksi saimme kuvata myös saalisteleviä merikotkia ja myös muita Suomessa harvinaisia lintuja sekä hylkeitä. Talvisin Lofoteilta voi tehdä myös merimatkoja katsomaan miekkavalaita. Golfvirran ansiosta meri on sula läpi vuoden. Talvinen matka Lofoteille on vielä tekemättä, mutta ehkä sekin vielä joskus toteutuu.

Merikotkasafareilla, joita järjestetään mm. Svölväristä ja Henningsväristä, pääsee näkemään merikotkien iskuja veteen. Matkan järjestäjät ovat varautuneet matkalle valmiiksi pyydystetyillä kaloilla, joita he nakkelevat mereen ja merikotkat syöksyvät niitä sitten hakemaan. On aivan unohtumaton kokemus nähdä vain muutaman metrin päästä merikotka, jolla siipien kärkiväli voi olla 240 cm

eli huomattavasti pitempi kuin ihmisen kädet levitettyinä. Norjassa merikotkia pidetään arvossa eikä niitä vainota, joten ne ovat oppineet luottamaan ihmisiin ja tulevat huomattavasti lähemmäksi kuin Suomessa.

Lofoottien saariryhmästä pääsee merimatkalle myös kahteen kaukaisimpaan saareen eli Väröy:hun ja Röstiin. Ne sijaitsevat keskellä valtavaa merta ja laivamatkat sinne ovat mukava lisä jatkuvaan autolla ajamiseen. Merimatkalla näkee lisää lintuja ja mm. myrskylinnut voivat tulla lentämään aivan laivan vierelle.

Norja on kallis maa, mutta nyt euron vahva kurssi on alentanut Norjan hintoja yli 10 %. Hotellit ovat kalliita, mutta yöpyä voi myös rorbu-mökeissä, jotka sijaitsevat meren rannoilla. Ne ovat halpoja ja niissä sopii yöpymään 4 - 8 henkilöä. Niissä on yleensä kaikki mukavuudet, ja ne vastaavat yleensä hyvin varustettu suomalaista mökkiä. Matkaa Lofoteille tulee autolla Kainuusta n. 1 000 km. Tiet ovat hyvät ja nopeat aina Lofoottien saariryhmän alkuun, mutta sitten matkan teko hidastuu. Lofoteilla ei kannata pitää kiirettä, sillä kapeat ja mutkaiset tiet vievät ajajalta viimeisetkin mehut, jos ahnehtii tien päällä liian pitkiä ajomatkoja. Kiire pois ja hidas ja varma matkaminen sopivien taukojen kanssa takaa Lofoteilla onnistuneen ja nautittavan loman. Suosittelen lämpimästi Lofoteja luonnosta ja kauniista maisemista pitäville. Lämpötila Lofoteilla voi olla kesällä parhaimmillaan n. +20 °C, mutta voimakas merituuli voi olla joskus hyvinkin kylmän tuntainen, joten lämmintä vaatetta kannattaa matkalle myös varata.♦

Lofoottien tyypillinen rantatie maisemiin..

Merikotka iskee juuri veteen saadakseen kalan. Vauhti ei juuri hiljene iskun ajaksi

*merikotka, Haliaetus albicilla
Kuva: Ari Tervo*

Merikotka saaliineen ja taustalla Lofoottien vuorimaisema.

*merikotka, Haliaetus albicilla
Kuva: Ari Tervo*

Alla oikealla. Kala pysyy varmasti merikotkan kynsissä ja näin alkaa matka kalan kanssa kohti pesää. Poikasille on tiedossa taas kala-ateria. Taustalla Henningsväriin menevä silta.

Alla vasemmalla. Lofoottien yksi monista silloista maisemineen.

*Norja, Lofootit
Kuva: Ari Tervo*

*merikotka, Haliaetus albicilla
Kuva: Ari Tervo*

Sukukokous jatkui Vaalan Säräisniemellä 25.7.2009

Yläkuvat: seppeleen lasku Säräisniemen sankarihaudoilla. Puheen piti Mikko Tervonen. Seppeleen laskivat Pirjo ja Seppo Mäkinen. Airueina olivat Marja-Leena Timonen ja Kirsti Tervo.

Vuosikokous Säräisniemellä ravintola Ruununuhelmessä. Yllä kokouksen puheenjohtaja Markku Timonen (oik.) ja sihteeri Seppo Mäkinen.

Alla seuran esimies Mikko Tervonen esittelee seuran toimintaa ja suunnitelmia, taustalla Oulujärvi. Oikealla kokousväkeä.

